

Testesség, Kövértestűség.

Hogy nyúlunkká legyünk a nélkül, hogy az egészségünknek ártson, használjuk a **Pilules Apollo-t**, mely tengeri növények alapján van előállítva és párisi orvosok által jóváhagyva.

E könnyen betartható gyógyszer elhajtja a túlságos embonpoint csilhatatlanul és biztosítja rövid idő alatt a kövértestűség gyógyulását mind a két nemnél.

Ez a titka minden elegáns hölgynek, ki nyúlunk és fiatalos alakját meg akarja őrizni. Egy üvegese ára utasítással együtt K 6.45 bérmentve, utánvételt K 6.75.

J. Ratié, Pharmacia, 5, Passage Verdeau, Paris (9e).

Raktár Berlinben: **B. Hadra, gyógyszerész, Spandauerstrasse 77.**

Ausztria-Magyarországban: **Török József, gyógyszerész, Budapest, Király-utca 12.** 10620

Kunz József és Társa

GS. ÉS KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK SZERB KIR. UDVARI SZÁLLÍTÓK

KIR. NYÁLTÁSOS NAGYKERESKEDŐK

VÁSZON, ASZTALNEMŰEK, KÉSZ FEHÉRNEMŰEK.

MENYASSZONYI KELENGYÉK.

FÜGGÖNY, ÁGYTAKARO ÉS SZÖNYEGÁRU RAKTÁRA.

BUDAPEST, V. DEÁK-TÉR 12.

ALAPITVA: 1802.

ALLAMI ARANY ÉREM 1896 JURY TAS

BRONZE ÉREM PARIS 1900.

10708

VASÁRNAPI UJSÁG

3. SZ. 1905. (52. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ

NAGY MIKLÓS.

FŐMUNKATÁRS

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

BUDAPEST, JANUÁR 15.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) együtt: egész évre 24 korona, félévre 12. • Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG: egész évre 16 korona, félévre 8. • A POLITIKAI UJDONSÁGOK (a Világkrónikával) egész évre 10 korona, félévre 5. • Külföldi előfizetésekre a postai megkötöttségekkel a kiadónak meg kell adni.

PURGO.

SERRAVALLO

China-bora vassal.

Erősítő szer, gyengék, vérszegények és lábbadosók számára. Étvágygerjesztő, idegerősítő, vérjavító szer. 10246

2000-nél több orvosi vélemény.

Kitűnő íz.

J. Serravallo — Trieste-Barcola.

Kapható a gyógyszerárakban

1/2 literes üvegben K 2.40 és

1 literes üvegben K 4.40.

Császárfürdő

BUDAPESTEN

téli és nyári gyógyhely.

Elsőrangú. E kénesvízű gyógyfürdő pártán, gőzfürdővel és legmodernebb iszapfürdővel, pompás ásványvíz uszodával, hű- és kádfürdővel. Prospektus ingyen bérmentve.

GERMANDRÉE

PORHANYÓS ÁLLAPOTBAN ÉS TABLETTÁKBAN

Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal felületlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és hide színt ad.

1900 évi Párisi Világkiállítás: ARANYÉREM

MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.

UGORKATEJ

angol

mely már 2-3-szor bekészült és bizo-

san hat és a bőrnek nem árt, a

Balassa-féle valódi

angol

minden arcziszt-

tatásához, kiütést,

pattanást, szepit, májfoltot,

bőrkátrát (mitesszert) stb. és az arcznak

risz üdöséget, fiatalosodást kölcsönöz. 1 üveg 2 K.

Ehhez ugorkaszappan 1 kor., poudre 1.20 kor.

főszékül- Balassa Kornél gyógyszerész, Budapest, Erzsébetfalva 15.

dési hely: Kapható minden gyógyszerárakban. — Főraktár Budapest: Török József gyógyszerárakban, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26. Dr. Egger László: Városliget-utca 11. Váci-körút 17. Zoltán Béla: Gyógyutca 1. Szabadság-tér, továbbá a következő drogeriákban: Detsényi Frigyes, V. ker., Marokói-utca 2. Fodor Márton, VII. ker., Király-utca 42. Lux Mihály, IV. ker., Múzeum-körút 7. Moricz Mándor, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 7. Molnár és Mészner, IV. ker., Korona-herceg-utca 11. 10299

Korona-herceg-utca 11.

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

10299

KWIZDA FERENCZ JÁN.

cs. és kir. osztr.-magy., román kir. és bulgár fejed. udv. szállító,

Kerületi gyógyszerész Korneuburgban Bécs mellett.

Kwizda Fluidja 10681

Kigyó vadszorgyvel

(TURISTA-FLUID).

Régi jóhírú diét-kosm. szer az emberi test izmainak és

inainak erősítésére és edzésére.

Eredményesen használva tu-

risták, kerékpárosok a lovagló

által nagyobb török utáni

erősítésre és erőtőljárásra.

Arak: 1/2 palack K 2.-

1/4 palack K 1.20

Kapható minden gyógyszerárakban. — Képes árjegyzék

ingyen és bérmentve.

Főraktár Magyarország: Török József

gyógyszerésznél, Budapest, Király-utca 12 és Andrássy-ut 26. sz.

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

10681

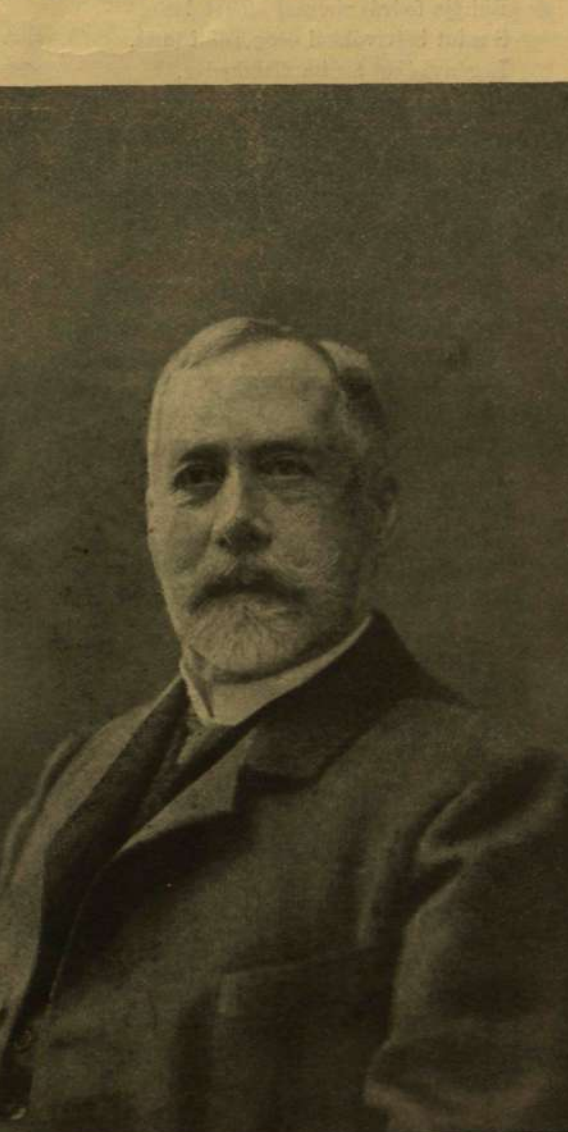

SZINYEI MERSE PÁL.

Sok év telt el addig, míg Szinyei Merse Pál érdeme szerint érvényesült nálunk, míg annak tudatára juthattunk, hogy kiváló helyhez van joga nemcsak a magyarok, hanem az egész világ festészetében. Előharczó volt, mint Manet és Böcklin, de osztotta is az úttörők keserű sorsát; tapasztalatokat kellett szereznie arról, mi az, ha kénytelenek vagyunk legjobban és legbeesültebb törekvéseinkkel részvétlen s talán elfogult bírálók elé lépni. A csalódások éveiben azonban hál' istennek, már messze megettünk vannak és Szinyei Merse Pál hazájában, valamint külföldön is, a tisztelők oly válogatott csapatában lelheti örömet, mely benne Magyarország egyik legjelentősebb tehetségét látja.

A sárosmegyei Szinye-Újfalu-ban született 1845. július 4-ikén. Atyja Szinyei Merse Félix, a későbbi főispán. Már gyermekkorában is szívesen rajzolgatott és első oktatását a művészetben egy Mezei Lajos nevű festőtől nyerte. Eperjesen és Nagyváradon folytatott gimnáziumi tanulmányainak befejezése után atyja a müncheni akadémiára küldte 1864-ben. Öt év múlva Piloty tanítványa lett. Az akkor annyira kedvelt történelmi festészet azonban semmi vonzó erőt sem gyakorolt rá; a tájkép sem, a hogy azt azon időben tanították. Magával ragadta a szabad természet varázsa, csak azt akarta látni; megfigyelni és ábrázolni, akadémiai szabályok nélkül. München környékén folytatott tanulmányai a természet után nem sokára oly kép („Anyja gyermekeivel” 1869) alkotására ösztönözték, mely főbb pontjaiban már jelzi az ifjú művészi irányát. Zöld gyepek, rajta egy veres szőnyeg és azon egy kedves ifjú nő, galambszürke ruhában, két gyermekkel. Enyhe tavaszi napfényben fürdik a szép csoport, az ünneplő természet, a virágzó gyümölcsös. Még egy kép keletkezett azon időben: a „Szerelemes pár.” Ebben is összeolvadt

kimondhatatlan finomsággal a színek varázsa és a romantikus, rajongó tartalom. De az emberek akkor nem voltak még elég érettek ily dologhoz. Figyelemre sem méltatták a művészt. Szerencse, hogy barátsága Böcklinnel, kinek műterme az övé mellett volt, nemcsak a színek iránti szeretetét táplálta, hanem enyhítette a félreismerés felett érzett fájdalmát is. Vigasztalásra lelt nagy barátjában, ki gyér sikereinek dacára is, nyugodtan haladt pályáján és lassanként győzelemre juttatta a természet soká megtagadott igaz színeit. Azon időben (1872—1873) festette Szinyei Merse Pál a „Majális”-t, a modern festészet egyik legeredményesebb alkotását. Szép, árnyas helyen heverésző kis társaság a réten. Zöld alapon élénk ve-

SZINYEI MERSE PÁL.

Kossak fényképe után.

res kendők; rajtuk színes ruhába öltözött társaság. Itt egy rózsaszínű hölgy, amott egy barna bársonykabátos úr, ki kedélyesen hasrafekszük és hátat fordít a szemlélőnek. (Tréfásan jegyez meg egyszer a művész, hogy az ő maga és azok számára helyezkedett így el, kiknek az ő képe nem tetszik.) Apró fehér felhőktől borított gyönyörű kék ég borul a vidáman csevegő és lakomázó társaságra. Fény és árnyék játszadozik a szelíd domboldalon; éppen ez árnyék emeli ki a kép világító erejét. Oly ellentét, melynél finomabbat el sem képzelhetünk. És ki hinné, hogy a művész teljesen kudarcot vallott ezen festményével Münchenben úgy, mint Bécsben és Budapesten? Bécsben a legrosszabb helyre akasztották. Budapesten ki-méletlenül lehordta egy akkori tekintélyes kritikus és mindezeknek betetőzésül, midőn képét nagylelkűen felajánlotta a Nemzeti Múzeumnak, visszautasították! — Letette az ecsetet és a palettát. Visszavonult birtokára, hol húsz éven át úgyszólván semmit sem festett és csak a gazdálkodásnak élt. Az ezredévi kiállítás alkalmával a „Majális” nagy sikert aratott és megvette az állam. Az 1901-iki müncheni nemzetközi kiállításon jogos feltűnést keltett és a nagy arany érmét is megnyerte. Szinyei Merse Pálban újra felébredt a kedv a festészethez. Új erővel és elevenséggel alkotott azóta sok remek művet, melyek mindannyian magukon hordják határozott egyéniségének bélyegét. Ernst Lajosnak, a Nemzeti Szalon buzgó igazgatójának érdeme, hogy ezúttal a művész alkotásairól egységes képet nyerhetünk. A mesternek a Nemzeti Szalon termeiben rendezett gyűjteményes kiállítása bemutatja festőnk minden korszakát a müncheni évek-től kezdve egészen napjainkig. Együtt van mondhatni minden képe, néhány kivételével, melyek külföldre (leginkább Amerikába) jutottak. Első korszakából (1864—1869) valók az érdekes tanulmányok és arcképek, melyek közül

SCHÖNWALD IMRE magyar órásmester és ékszergyáros Pécs 122. sz.

Legalkalmasabb, maradandó értékű ajándék-tárgyak! 10588

14 karátos arany kereszt díszes kivitelben 10 kor. Ezüst kereszt, tartósan aranyozva 3 kor. 50 fill.

Zománcozott amulett 14 karátos aranykerettel 12 kor. Double 4 kor. 60 fill.

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

14 karátos arany 14 karátos arany 14 karátos arany

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, (IV.

kitűnik két fivérének képmása egyszerű, de nemes felfogásával. Azon időből való egyik testvérének képe is veres sapkában, a mint kényelmesen szívja pipáját. Nagyon eredeti egy női aktja. A mester nagy tudását, a test természetes színét, a rendkívül szigorú természetű kivitelt csodálhatjuk benne. Egy 1874-ből származó arc kép szintén nagyon érdemes a néző figyelmére. A művész neje zöld gyepon ül a szabad természetben. Arcvonásainak gyengéd tónusait hangsúlyozza a kitűnően festett ibolyaszínű ruha, mely hatá-sos ellentéte a virágos mezejével Böcklinre erősen emlékeztető tájképnek. Nagyon Böcklin-szerű a nimfát rabló kentaur, «A pogány» és a «Harczólo kentaurok és nimfák» vázlata. Igazi Szinyei Merse Pál és a kiállítás valódi gyöngye a dr. Kohner Adolf tulajdonában levő «Pacsirta». Főfeladatának a művész a virágzó mező felett ékeskedő, bárányfelhőktől borított sötétkéket eget tekintette és ez az ég szuggesztivebb, mint a világ minden virágzó fája. A láthatár szé-lén foszladozó felhők langyos, szeszélyes szeleket hirdetnek. A kék végtelenség, melybe újjongva emelkedik a pacsirta, olyan mint a nyár sejtelve. Csodálatraméltó színérzé-kének jó példája néhány vázlat: «A hinta», «Ruhaszárítás», «Séta» (az ifjú művész nejevel és rokonaival), úgyszintén a «Rokkoko-idill», a «Bacchanalia» vázlatai és az előmunkálatok a «Majális»-hoz. Mindmegannyi diadalma a szí-neknek. A legnagyobb ellentétéig merészkedik és mindeniket sikerrel oldja meg. Sohasem elégszik meg a legkülönbözőbb színek egymás mellé helyezésével. Csodálatraméltó, hogy ő, ki az első francia plainairfestők és impresszionis-ták műveit csak 1869-ben látta először, sugalla-tától vezetve modern úton haladt már évek-kezel azelőtt és lépést tartott, minden befolyástól szabadon, a szomszéd országban végbemenő mozgalommal. Tagadhatatlanul érzékeny hiá-nyokat jelent művészetében azon idő, melyet a művész falusi visszavonultságában, vagy politi-kai küzdelmek közt töltött. De a ki nem tud ezen szünetről, — mely, sajnos, évtizedekig tar-tott, — nem is veszi azt észre, mert új korszakából (mintegy 1894-től) való képei következe-tesen vezetnek a mester régi modorából az utol-sóba, melyet jogosan nevezhetünk magyar kor-szaknak. Ide tartozik például a Majovszky Pál gyűjteményében levő gyönyörű kép: «Az ősz» Sárosmegyében, a művész szeretett szűkebb házá-jában. Kellems, halmos vidék, tiszta őszi vilá-gitásban, melyben még a leggyöngédebb köd-fátyol is nagy valótlanság gyanánt hatna. De mily színek ezek! Hogyan világít a veres bokor és mellette a sárga falevél; hogyan sugárzik az egész színharmonia felett a kék ég! A kiállítás egyik gyöngye az Andrássy Gyula gróf tulaj-donában levő «Hóolvadás», mely a legnagyobb mértékben magán hordja a művész utolsó korszakának jellemző vonásait. Nagy szere-pet játszik műveiben a pipacs, melylyel sok festményén találkozunk, de a mely legszebben és legbujábbban azon képen virít, melyen egy asszonyt látunk, a ki piros kendővel fején, szűk gyalogösvényen halad. Igazi veres nyári hangu-lat. Lefestette néhányszor a tengert is, de nem zivataros napokon, hanem akkor, midőn tiszta ég alatt hőmpolyogteti aczéllék hullámain. Nemrég egy hatalmas szurkosfenyőt is festett («Fa-portrait»), melyet a vihar hajtogat. Törzsét élesen világítja meg a napsugár.

Láthatjuk tehát mindezekből, hogy Szinyei Merse Pál 60 éves korának és ezüstösszürke hajfűrtjeinek dacára sem öregedett meg. Hódol-atunkat régi vidámságában és épségében fo-gadj, mint a színek nagymestere, kinek meg-

adatott, hogy megérje teljes munkaerejében a rég óhajtott és annyira megérdemelt győzelmet.

Dr. Térey Gábor.

JÓKAI EMLÉKEZETE.*

Túl, hol az élet zajló zavarossa
A földdé-lettek néma földjét mossa:
Egy kis sziget van s azon egy halom.
Isten keze fehérbe vonta mára,
S áll mint az oltár, áldozatra várva, —
Oda kívánczik ma el dalom.
Az orgonázó szeleket követve
Jertek velem ti is a szent ligetbe,
Ott a felhantolt friss halom felett,
Ott lesz a mai istentisztelet.

Volt egy ember, — álmvilágban élő;
Egy más csillagzat küldte tán alá;
Ki nem is élt, az egész életét csak
Szelid mosolylyal végig álmódta.
A föld göröngyén s mégis tőle messze,
Égszín szemekkel járt-kelt révedezve,
Félnék jóssággal nézegetve szét, —
Álmvilága fogta, tartogatta,
Csak akkor ébredt fel egy pillanatra,
Mikor örökre lecsukta szemét.

Virágos kis sarkján meghuzódva
Míg azt álmodta magáról, hogy él,
Nyílt tengeren halálos veszedelmű
Szirtek közé hányszor dobá a szél!
S hol összetört sok erős, büszke gálya,
Álmvilágnak koszorús királya
Dudolva ringott a szirtek között,
Úszott, úszott kormánytalan a sarka,
Míg egyszer ő s a boldogsága rajta
A túlvilág partjába ütközött.

Volt egy ember, — egy örökifjú ember,
A kin a kor nyom nélkül elhaladt;
Kinek kertjében rózsák, gyöngyvirágok
Nyíltak december hóleple alatt.
Örök májusként ragyogott a lelke,
Rózsája volt és dalolta, ölelte,
Ruhája fodrát rímekkel szegve lenn, —
S mint bájvívókkal öreg Toldi tette,
Legénykéket taníta vitézkedve,
Hogy mi is az az ifju szerelem!

A szerelem! Homályos lelki zsongás
Fel-felhullámzó vezérdallama.
Átkot, mennydörgést keresztfül hasító,
Szívek legmélyén süttető ima.
Szent titkodért hány szívet meggyötörnek,
Mint kagylót a gyöngyért összetörnek,
S igaz gyöngyöd közt van hamis, de hány!
Hányszor könny csillan szögén egy mosolynak,
A boldogságról is hányan dalolnak,
Szakadó szívvel, mint a csalóány!

Volt egy ember, — a kinél ragyogóbban
A boldogságról senki nem dalolt.
Vallotta, írta, hogy szíve egének
Elválhatlan tündöklő napja volt.
Napnak miénk csak az ő ragyogása,
Foltja van-e: szem ne nézze, ne lássa,
Messze van az és talán nem is az, —
Ha boldogságát zengte annyi ének,
Áldás, békesség porladó szívének:
A hogy ő mondja, legyen úgy igaz!

Oh nőszívek, rezdüljete meg érte,
A lovagért, a legszebb lovagért,
Ki lánylelkek s virágok otthonában,
Regevilágban, valaha csak élt. —
Lesz másnak is majd álma és imája,
Rezgő virága, asszony ideálja,
De mégse lesz az, mégse lesz az ő, —
Kinek kezén oly fehér volt a rózsza,
S fehér rózsánál fehérebb a nő.

* Felolvastattott a Petőfi-Társaság január 6-án tar-tott nagygyűlésén.

Szive, ez a nyitott könyv, mindhalálig
Egy aranykapos imakönyv maradt,
Nem volt abban más, csak hit és rajongás,
Csak áldásosztás és jóakarát.
Minden magasztost, jót esküdve hinni,
Minden keresztet mosolyogva vinni,
S holtig bizni, eszmények, bennetek:
Ilyen kátéval mások dehogyan mentek,
Legfőlebb csak a bibliai szentek
És az örökkévaló gyermekek.

Volt egy ember, — de nincs már. Messze innen
Hol nem bántják a többi emberek,
Ezüst csillaggal hintett szemfedőjét
Magára huzva békén szendereg.
Hullámkzik, rajzik most is körülötte
Mesevilága sok titán-szüllötte,
Tovább álmódja sorsukat alatt, —
Ott hervadoz a mult emlékeképen
Szívére hulló, lekulesolt kezében
Az árva iris és az amarant.

Majd virághimes puha zöld selyemből
Szó takarót rá nemsoká' az ég,
Gondolkodó márvány ül homlokához
Napsugaras lesz körülte a lég.
Majd levilágít sírja éjjelébe,
Dicsőségének örök fényessége,
Szent, régi titkok megkörnyékezik, —
Úgy érzi majd, hogy lent nagyon is árva,
S álmai második könyvét lezárva
Egyszer csak ébred, — s észrebe öltözik

Feltámadáshoz orgonáznak akkor
Ünnep-nyitót a harsogó szelek,
Mi fejedelmünk elfoglalja trónját
A zúgó-zengő áradat felett.
Így van megírva százsorszép mesében,
S a valóság is így hozza meg épen,
Nap is lenyugszik, az is felderül, —
Mi napunk is leszállyt, míg újra felkel,
Csak járunk, járunk, koronátlan fejfel, —
Utazunk mi is egy sirdomb körül.

Szavay Gyula.

KOZSIBROVSZKY ÜZLETET KÖT.

Elbeszélés. (Folytatás.)

Irta Mikszáth Kálmán.

Általában zajos nap virradt fel Trimőczra.
Míg Kozsibrovsky a csibukját szította, eleve-
nedni, népesedni kezdett az egész udvar. Sze-
kerek jöttek mindenféle holmival, livrés cselé-
dek innen-onnan. Egy csomó hintó és homok-
futó üresen.

Baptiste ki-kiszaladt és váltig jelentette, hogy
ez jött, az jött.

— A kölesönként hintók, — morogta Kozsib-
rovsky.

Ezeket egy társzeker követte, megrakva gyö-
nyörű paraszt leányokkal, egy másik szekér
férfinépét hozott, egy harmadikon cigány-
banda szorongott brácsesal, hegedűkkel, czim-
balommal.

— Hát ezek mire valók? — kérde Styri-
verszky.

— Ezek az udvari cigányaink. Vidd be őket
a kamrába, ott vannak a ruhák, a miket a bu-
kott kassai szintársulat árverésén vettem, öltöz-
tesd fel őket. De most már ideje, hogy föl-
keljek.

Lassan, óvatosan öltözködött. Miközben bo-
rotválokzott, ki-kitekintett az ablakon, mert
minden perczben történt valami. Mintha egy
szindarab folyónak odakünn, a hol az előre ki-
czirkalmazott jelenések, felvonulások kellő idő-
ben történnek.

— Ah, — szólt meglepődötten az újjait
petyegetve, — megjött a földmívelésügyi mi-
niszter.

De már erre Styiriverszky is odaugrott az

ablakhoz. Egy miniszter Trimőczon nem olyan
közönséges dolog, hogy az embert fel ne iz-
gassa.

— Hahaha, — nevetett Styiriverszky, — hisz
ez a Szlamcsik fiskális Homonnáról.

Az volt, a Szlamcsik fiskális; de már akkorra
be is nyitott és kirázta a nagy szakálláról az
ütközben ráragadt port, békanyalat s egyéb oda
nem való gezemiczét. Szépen volt öltözve, ün-
neplő feketében, mintha templomba jött volna.

— Jó reggelt grófocskám, dusicskám, itt va-
gyok pontosan, mint a szmrty, mint a halál.
Adjon az Isten jó munkát!

— No hát ül le Leopold és igyál egy kis
szilvóriumot. Aztán láss hozzá a dolgok elren-
dezéséhez, süssetek, főzsetek, míg én a vasúthoz
megyek a vendégért.

— Mikor jön?

— Az egyóraival.

— Kik jönnek?

— Ő és a titkárja.

— Szakemberek?

Kozsibrovsky vállat vont.

— A báró vadászati könyvet is irt.

— Az a jó, barátocskám, — újjongott Szlam-
csik, — mert a miben a német szakember, ab-
ból nem tudja semmit. És milyen korú ember?

— Úgy a hetven felé tart.

Szlamcsik a tenyereit dörszölte örömeiben.

— A legjobb évek. Már intelligitur nekünk,
nekinek nem. Intelligitur majom-évek.

— És a titkárja milyen idős?

— Az egy Hanck nevű fiatal rokona, vagy
huszonöt éves.

— Tapintatatlan ficzkó lesz. Vagyis kecske-
bak-évek. Jó lesz neki a Komelik Ancsurka.
Betanítok ötöt.

— Miféle hieroglifekben beszélsz te az
évekről?

— Hát úgy, hogy minden ember valami
években van.

— Nos, és te milyenekben vagy?

— A róka-években, barátocskám.

— Te Szlamcsik, ne igyál többet abból a szil-
vóriumból, mert te már ittál ma valahol. Ér-
zem a beszédeden.

— De bizony azon nem érzelsz. Mert ez
csak egy régi mese. És okos mese. Régibb a

ATAK MELLETT.

szilvóriumodni. Iszom még egygyel. Egészsé-
gedre grófocskám. Hogy azt mondja... tudni-
illik a mese mondja: Isten megharagudta
Ádámra, a miért az almából evett. Látod, én
azóta Istenfélő ember létemre soha se nem
eszem almát. És nem iszom almabort. Hát
mondom... hol is hagytam el? Isten lecsapta
földre embert, hogy halálának halálával haljon
meg. De egy még hátra maradt, hogy mikor
haljon meg Ádám meg az Éva. A terminus volt
kérdéses. Az úr gondolta, hadd éljenek huszon-
négy évig. Addig éri élet valamit. Az ember
azonban keveselt eztet, eljött Istenhez panas-
kodni. Isten mondja neki: Nye mozssem
Ádámko, daj mi pokoj! Nem tehetek Ádámko,
hagyjál nekem békét, éveket mind elosztogat-
tam teremtmények között. Az ember addig
nyöszörögte, hogy így, úgy nem igazság, hiszen
husz éves koráig nő, hát mire való az a nagy
készülődés, azért a potom négy esztendőért?
Isten belátta, és szólt: habes rectum, de már
most honnan vegyem éveket? Ejh, ha magamnak
nincs, kérek kölcsön. (Ebből tanulta meg gentry

adósság csinálást.) Elhívta hát az Isten az ott
közel álló állatokat, először a kecskebakot és
ettől kölcsönözte ember számára öt esztendőt,
aztán odaszólitotta a rókat, az is átadott az
éveiből tiz esztendőt, már akkor volt az ember-
nek negyven éve. Isten ráhunyorított Ádámra:
«Elég-e Ádám?» Az rázta az övé fejét: Nem
elég, dehogyan elég. Ekkor az ökörtől kért köl-
csön az úr tiz esztendőt. Az is adott (hiszen
azért ökö). «Ezekben az években — mondta az
úr Ádámhoz — ép úgy fogod vonni az igát,
mint az ökö. Hát kelle-e még több?» Ádám
mondta, hogy kell. Most már a számártól vett
el tiz esztendőt az úr. Az ember még mindig
többet kívánt, de már nem volt ott a közelben
más állat, csak a majom, hát attól kellett elköl-
csönözni a többi. No most már értettél gró-
focskám, hogy mit beszéltem?

— Mondjuk, hogy értelek. És igen örü-
lök, hogy épen a róka-években vagy. Hanem
azért eszedden légy Leopold és el ne felejtöd,
hogy te miniszter vagy, a ki azalatt itt top-
pantál látogatásomra, míg én odajártam a ven-
dégekért.

— Oh persze, hogy el nem felejttem. Egész
életemben egy szép emlék lesz.

— Az ebédnél te ülsz a jobboldalamon.

— És hány órára rendezed az ebédet?

— Négyre. A vasutról egyenesen az erdőbe
viszem az urakat és mielőtt még nagyon messze
mennék, Styiriverszky, ki a nyulak eleresztésé-
nél működik, lóháton utánam nyargal jelenteni,
hogy megérkeztek. Mindennek klappolni kell,
úgy a hogy megbeszéljük.

Kozsibrovsky fölkeszült, négy vasderes lova
már nyugtalanul toporzékolt künn. Két szép
puskát tétetett fel a kocsi. Kijött, széttekintett
az udvaron, a hol a gazdasági épületek közt
ott állottak a gépek költői rendetlenségben,
imitt-amott egy uri kocsi, mintha csak vélet-
lenül lenne ott felejtve. A konyhában a Pest-
ről jött szakács sürgött-forgott a kuktaival és
szedegette a ládából a magával hozott delika-
teszeket, hizott ludakat, uborkát, két dinnyét,
egy hizott ürügerinczet, halat, kaviárt és az ör-
dög tudná elszámolni, mi mindent.

A szolgáló künn a konyhaajtóban tördelte
kezeit: «Oh Jézuskám, Jézuskám, mi lesz
itt ma?»

Künn az ambituson gyönyörű parasztleányok
üldögéltek, vihánczolva, ingerkedve a férfi-
néppel.

Az egyik tót legény megemelte a kalapját:

MAJÁLIS.

SZINYEI MERSE PÁL FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL

SZERELMES PÁR.

— Hát velünk mi lesz, méltóságos gróf úr?
— Ti, édes fiaim, megkapjátok a napszámot becsületesen, esztek-isztok és szépen viselitek magatokat. Ennyi az egész. Mikor pedig megjövök, hát szétszéledtek, ki a kertbe, ki az udvarra és úgy tesztek, mintha dolgoznátok valamit. Hogyha pedig hívni találalak és azt mondanám, hogy táncszaljak egy kicsit, hát táncolni fogtok. Mert voltaképpen azt akarom bemutatni egy külföldi nagy úrnak, mi módon mulat a magyar ember. Ez az egész, a mit töletek kívánok. Hát ti mennyi napszámot kértek ezért? A jegyző úr nem alkudta ki?

— Nem szólt semmit, csak ide rendelt.
Összenéztek, sugdoztak egymás közt, végre így szólt a legidősebbik.

— Az a kérdés, méltóságos uram, hogy hány napig fog ez tartani?

— Nevetséges! Ma délután egy-két óráig. Ha az idegen uraság elmegy, ti is elmehettek.

A parasztember a fejét vakarta. Nem tetszett neki, hogy csak egy napig tart az elfoglaltság.

— Hát Amerikában — mondá kedvetlenül a foga közül, — két tallért fizetnek napjára, a mi több mint négy forint.

Kozsibrovsky összevonta a szemöldjeit.

— Jó, jó, de mi nem vagyunk Amerikában, barátom, hát nekem ne szemtelenkedj Amerikával. Aztán ez nem is rendes munka!

— Hiszen épen az, — ellenveté a nép szószólója, — hiszen ha rendes munka volna, egy szót se szólnék. De hát az ember nincs az ilyenhez szokva.

— Telhetetlen tótok vagytok! — pattant fel Kozsibrovsky indulatosan. — Hej, Baptiste, Baptiste, jöjj kérlek elő és lőjj le közülök egy nehányat!

Erre a fenyegető rikácsolásra aztán nagy ijedten gágogni kezdtek a szemenszedett szép paraszt menyecskék és leányok. A férfiak pedig engesztelő húrok pengetésére fanyalodtak.

— Ne tessék rá hallgatni, kérem alásan. Tudja is az? A pálinka beszél belőle. Elfogadjuk, a mit ad a méltóságos úr.

— Az asszonyok kapnak három koronát, a férfiak két koronát, — döntötte el Kozsibrovsky.

De már ez ellenkezést szült.

ANYA A GYERMEKEIVEL.

SZINYEI MERSE PÁL FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

— Hogy lehet az, kérem alásan. Hogy kap-hatna az asszony többet?

— Mert az asszonyok szebbek! — felelte Kozsibrovsky.

(Vége következik.)

A 'KUBINSZKI' ÉS 'PECISOVICS' VILÁG TOLNA VÁRMEGYÉBEN.

Irtá Bodnár István. (Folytatás.)

A kisebb nemességnek felvirradt, ekkor — aratott! Örökös dinum-dánium volt mindenfelé. Mert a kubinszkiak sem maradtak hátra. A kormánypárt hallatlan erőszakoskodása és vesztegetése láttára ők is tömörültek. Perczel Mór, mint később is megmutatta, kitűnő szervező tehetség volt. Ma itt, holnap ott csapott rá az ingadozó kis nemesekre, biztatta, lelkesítette s összetartotta őket. A vagyonosabbak megnyitották erszéneiket is s a választás költségeit a tehetősebb urak úgy adogatták össze, sőt ki is vetették maguk között.

A pártnak Augusz Antal, a később báró s a budai helytartótanács alelnökévé lett főjegyző volt a pénztárnoka. Az általa készített s kezeim közé jutott számadásokban nagyon sok kortörténetileg érdekes adat van, de most csak annyit említek fel belőle, hogy körülbelül 50 ezer forintra mentek a kubinszki-párt összes választási költségei. Ebből a következők adtak nagyobb összegeket: Magyarai Kossa Sámuel 6000, Csapó Dániel 5000, Bezerédj István és Pál 4900, Szankovánszky Imre 2500, Magyarai

ROCOCO.

ÚTSZÉLEN.

Kossa József 4000, Augusz Antal 2200, Tahy Károly és Ádám 4000, Perczel Mór 2000, Gindly Antal és Rudolf 1400, Kapólay Károly és Ignác 2000, Kapuváry János 700, Rosty Albert 500 forintot. Az ő részükről akkor nemes tűz, hazafias lelkesedés, önzetlen honszeretet hozta ezeket az összegeket össze. Ennek igazolására álljon itt Bezerédj Istvánnak Auguszhoz írott leveléből ez a jellemző pár sor:

«A fenforgó nagy, üdvös és nem a mi személynk külön hasznát, vagy bármely külön javát tárgyzó állapotban igenis a pénzbeli hozzájárulást is a becsülettel egyezőnek, sőt azzal járóknak tartjuk összesen és egyenként és így fizettünk és fizetni is fogunk nyíltan, titkolódzás nélkül, nem szégyenelvén, sőt becsület-

nek tartván azt és a teljesített polgári kötelesség megnyugtató érzetét nyervén jutalmul.»

A két párt legelső mérkőzése 1839 május 8—9—10-ik napján történt. Esterházy főispán erre a napra tüzte ki a követválasztást Szegszárdra, különösen hangsúlyozván, hogy «a vármegye részéről érett itéletű, férfias mér-sékletű és honismerettel bíró követek küldes-senek.»

Mintha csak a fehér rózsza — piros rózsza harcra ismétlődne, a pecsovicsok fehér, a kubinszkiak pedig piros sapkával vonultak fel. A Kubinszki-pártnak csak a vörös sapkái és kucsmái 2066 forintba kerültek. Zászlóját Boros akkoriban jónévű akadémiai festő festette. Körül arany czirada vette körül, közepén koszoru és

felírás, felül pedig Magyarország és Tolnavármegye címere volt rajta.

A gyűlésen maga gróf Esterházy Károly cs. kir. kamarás elnökölt. Ott volt a vármegye minden számottevő ura s a kisebb nemesség közül körülbelül 1500-an. Hatalmas szám ez, mert Tolna nemessége sohasem volt több 1800—2000-nél, míg például Zala 12 ezer, Komárom 8000 szavazóval vonult fel a választási harcokba.

A vármegyeház nagyterme be sem tudta fogadni a sok embert, a főispán tehát a megye-a ház kapuja melletti pítvarból nyitotta meg gyűlést. A királyi leirat kihirdetése után Jeszenszky János kir. táblai bíró vezetésével szavazatszedő választmányt küldtek ki s jól jegyez

A MŰVÉSZ ARCZKÉPE.

FÜRDŐHÁZ.

SZINYEI MERSE PÁL FESTMÉNYEINEK KIÁLLÍTÁSÁBÓL.

Edith (Csilla Teréz): «Kegyelmes uram! Kiűtött a mi krisztusunk, a mi külön kis miniszterválságunk!» (I. felvonás.)

Fekete Bertin (Gát Gyula): «Nem akarok miniszter lenni.» Edith (Csilla Teréz): «Sokan mondták ezt, de mikor a tárczát meglátták elevenen...» (I. felvonás.)

Pisztráng (Rózsahegy): «Nagy ember léssz, gazdag legyél.» Pisztrángné (Rákosi Szió): «Nagy ember léssz, gazdag legyél.» (I. felvonás.)

BERCZIK ÁRPÁD «MINISZTERVÁLSÁG» CÍMŰ VIGJÁTÉKÁNAK NEMZETI SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁBÓL. — Jeltő Gyula fényképe.

zük meg: különös utasítást adták, hogy 16 éves nemes ifjú már szavazhat s hogy a megbízó levelek is figyelembe véssenek. A szavazás felekezeti (pártok), szerint történt. A szavazókat egymásután bocsátották be a kapu mellett való pitvarba s miután leszavaztak, bent kellett maradniok az udvaron. Ezután került csak sor a másik pártra.

Először a kubinszkiak éltek alkotmányos jogukkal. Győzelmük egészen bizonyosnak látszott, a pecsovicsok tehát eselhez folyamodtak. Egész esti 7 óráig tartózkodtak a voksolástól, de akkor, bár már sötétedett, nagy tömegekben járultak az urnához. A kubinszki-párt másnapra akarta hagyni a szavazást, a pecsovicsok azonban erőszakoskodtak. Szédtek tehát szavazatukat még gyertyavilágnál is, de egyszerre csak betódult az egész tömeg, — erre a bizottság a sötét miatt is, a megyeház nagy terme mellett szobába vonult, a szavazókat pedig bezárták a nagy terembe. Egy darabig aztán még folytatták a szavazatszedést, de a nagy terem ajtaját a kortesek valamelyike kinyitotta. Nagy zajt és lármát idézett elő a kubinszkiak sorában, midőn híre futott, hogy a már leszavazott pecsovicsokat a főispán lakosztályából költelen leeregetik, hogy aztán újból bekerüljen a kapun, ismét szavazásra jelentkezzenek. Ezért kellett a nagy terem ajtaját kinyitni. A kubinszkiak erélyes sürgetésére újból bezárták ugyan az ajtókat, de a bensorult pecsovicsok látván, hogy tervük nem sikerül, a teremben levő nagy hőséget vetve okul, a szavazatszedő szoba ajtaját támadták meg. Recsegve, ropogva engedett az a nyomásnak, mire a tömeg betódult. Így a bizottság este 10 órakor beszüntette a szavazatszedést.

Persze csakhamar híre futott a városban a pecsovicsok mesterkedésének. A kubinszkiak látva kijáratukat, elkeseredésükben talán keresték is az alkalmat az összetűzésre. A hajlam megvolt erre mindkét párton, annyival inkább, mert az alsóbb nemesség között józan ember alig lehetett.

A kubinszkiaknak boldogult Halász József (1848-ban öngy, Perczel Mórnak hadsegéde és titkára) volt a szállásmesterük. Ő gondoskodott ellátásukról. 48-ban soha meg nem futott az ellenség elől, de most a kubinszkiak őt is megszállastották. Mivel nem adatott nekik fekete kávé, halálra keresték, úgy hogy szegény nem szegény, egy hatalmas mosótekenő alatt keresett menedéket.

Nagyon érdekes a kubinszki-párt számadási iratai között Perczel Móricznak sajátkezű följegyzése is. Így a május 8—9-iki követválasztási napon 600 nemes választó 288 akó bört ivott meg 2632 frt értékben. Továbbá 600 embernek 2 napra ebédre, vacsorára, reggelire

3000 frt, lövöldözésre 52 frt, zabra 613 frt, szénára 220 frt, zászoló kontó 206 frt, kvartélyra 200, sátorra és edényre 500 frt, összesen 4801 frt kellett. Ezen kívül Perczel Mór még hozzáteszi: «Mivel a societásban is csakugyan nagyon sok pap és egyéb urak többszörösen fizetés nélkül ettek, tehát lehet átaljában 300 váltót adni, mint pótlást.»

Itt említem meg, hogy a május 23-iki közgyűlésen 400, a június 17-iki 600, a július 8-iki 500 ember szintén derekasan fogyasztott, úgy, hogy a szegszárdi ellátás költsége összesen 17529 frtra rúgott.

Persze érdekes lenne a másik párt számadását is látni. Ott lehetett még csak derekaszemiszom! Arról tudnak még csak mesélni a régi öregek!

Így természetesen fordultak elő kisebb mérvű rendezavarások, fejbeverések. Egy pár pecsovics kortes megkaphatta részét az ütlegekből. Új eselvetésre használták fel tehát az alkalmat. Másnap május 9-én reggel Bogay Vince és Gál Eduárd kijelentette a pecsovics-párt nevében, hogy «mivel a személyes szabadság megzavarása miatt sokan hazatávoztak, a további szavazástól tartózkodnak, s királyi biztost kérnek.»

A közgyűlés Daróczy Mihály kanonok és Berecz Mihály esküdt útján kérlelni akarta őket, de hallani sem akartak a szavazásról, míg végre délután három óra után a főispán bejelenté a közgyűlésnek, hogy neki sikerült mégis a Dóry és Perczel pártot személyes közbenjárásával szavazásra bírni. Perczel Mór erélyesen tiltakozott s különösnek találta, hogy ismét az esti órákig halasztgatták a voksolást, de a szavazatszedő bizottság megkezdte működését, esti tíz óráig foglalatzkodott, úgy hogy másnapra már csak egy pár elmaradt szavazat beszédese s a megbízó levelek számbavétele maradt volna.

Esterházy gróf főispán azonban most mutatta ki nagy hatalmát, túljárt a kubinszkiak eszén, nem hiába kifogásolták később részrehajlását, s törvénytíró eljárását.

10-én reggel félnyolcz órára gyűlést hívott össze annak eldöntése végett, hogy «miután az előszóval való szavazás megtörtént, a megbízólevelek számbavétele nélkül is kihirdetheti-e az eredményt?» Véleménye szerint, ha a többség kívánja, ez azonnal megtörténhetik, «mivel ugyanazonegy közgyűlés korábbi végzéseit utóbb módosíthatja, sőt megváltoztathatja.»

A java részben ekkor már haza szédelt kubinszki-párton óriási felháborodást keltett a főispánnak eme kijelentése, a mely egyesek útmutatás volt a visszaélésre. Tiltakoztak tehát, folytattni kívánták a szavazást s követelték, hogy a megbízó leveleket is számba vegyék, «mert nemcsak az egyoldalú többségnek, de

még az egész közönségnek sem áll jogában, hogy a megbízók szavazati jogát megsértsék.»

A felülkerekedett pecsovics-párt azonban körbe fogta a választási elnököt s zajongva követelte, hogy az eredményt rögtön hirdesse ki. Az elnök előadta, hogy az előszóval beadott szavazatokról adhat csak jelentést, a megbízó leveleket még eddig nem volt idő számba venni. Beadott pedig Dóry Gáborra 734, Perczel Istvárra 722, Bezerédj Istvárra 708, Tahy Károlyra pedig 696 szavazat. Még be sem fejezte szavait, a főispán sietett Dóry Gábert és Perczel Istvánt személyes szó többséggel megválasztott követeknek kijelenteni.

Dóryt és Perczelt vállra kapta a tömeg s a terembe hozta s mindketten «halásan megköszönték a részükre eképzalagolt kitüntetését.»

A főispán pedig még meg is dicseré a «Tettes karok és Rendek jeles, valóban nemes magukviselését», bucsut vett, de előbb még a követi utasítások végleges kidolgozására május 16-ikát, a jegyzőkönyv hitelesítésére pedig 23-ikát tűzte ki határnapnak.

Hanem ezt a két gyűlést már meg sem lehetett tartani, mert ezután jött még csak az igazi háborúság!

A választási visszaélések s a főispán részrehajlása miatt elkeseredett kubinszkiak keményen szervezkedtek. Nemsokára szélteben-hosszában járta a nóta:

«Nem kell nekem pecsovics már.
Roszabb az, mint török, tatár,
Vörös kúsmát hordok én,
Ígaz úton járok én...»

A görbői sűrű berek,
Ott terem a derék gyerek
Bezerédj lesz követem,
Perczel Mór az én vezérem.*

Valóban Perczel Mór mindent elkövetett, hogy a visszaélésekért bocsút álljon. Szóval és tettel előljárt. A felajánlott összegben felül valami 4—5 ezer forintot áldozott, hogy az ideoda húzódozó nemesekeket összetartsa. Lett is eredmény, mert a fentebb említett közgyűlést meg sem lehetett tartani. A közgyűlési jegyzőkönyvben csak annyi van megjegyezve, hogy a főispán eredmény nélkül feloszlatta.

Június 16-ikán azután már komolyabb színvető zavargás történt. Valóságos zendülés. Hőgyészen a «megmondatlan káplán» (egyik királyi leirat nevezi így) kiadta a templom-kulcsot, mire Feczer Ferencz, Kál György és Mayer Pál a toronyba rohantak, félreverték a harangokat. Erre az egész város németsege kaszára, kapára, vasvillára kapott s a megyegyűlésre készülő

* Perczel Mór feljegyzése.

A stréber képviselők gratulálnak Fekete Bertinek a miniszterséghez. (I. felvonás.)

Adolár (Rózsahegy) Malvinhoz (Paulay Erzs): «Látom, Malvinka, maga engem szeret.» Ferike (Liget Jutika): «Nem igaz, nem szeret. (II. felvonás.)»

BERCZIK ÁRPÁD «MINISZTERVÁLSÁG» CÍMŰ VIGJÁTÉKÁNAK NEMZETI SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁBÓL. — Jeltő Gyula fényképe.

dombóvári járási pecsovicsokat a szó szoros értelmében szétverte. Dienes Mihály életveszélyesen megsebesült, a pecsovicsok fővezetője Szép Mihály esküdt pedig csak kemény ütlegek árán tudott szabadulni.

Másnap június 17-iken Szegszárdon volt csak igazi csetepaté. Közgyűlési tanácskozásról természetesen szó sem lehetett. A bepálinkázott nemesség már korán megkezdte a czivakodást. Eleinte a pecsovicsok voltak fölényben. A kubinszkiak közül Perczel Sándort és nemeskéri Kis Antalt orozva, súlyosan megvagdalták. Mire aztán általános lett a verekedés. A kubinszkiak közül Dóme Dániel, Kis Sándor, Kolozsváry Benjamin és Pál Keserő Istvánnak, a pecsovics-párt kortesének estek, össze-vissza kaszabolták, de igaz lehet az a verzió is, hogy a megyeház ablakából dobták le, mert a királyi leirat «magában a tanácskozási teremben véghez vitt gaz merényletről» tesz említést. De lehet, hogy ez alatt a főispán inzultálását érti, mert őt is megrohanták s kenyszerítették az igazi többség ki mondására, úgy hogy alig tudott lakosztályába visszavonulni. Kint az udvaron ezalatt tovább folyt a csata. A vármegye fegyvertárárt feltörték. Hihetőleg a pecsovicsok tették ezt, mert a kubinszkiak nemsokára az utcára szorultak. A bentmaradtak eltorlaszolták a kaput, de ez semmit sem használt. Kint nemsokára félreverték a harangokat. A híres verekedő szegszárdi parasztok fegyverre, vasvillára kapott és Raduics Pál ügyvéd s mások vezetése alatt valósággal megostromolta a vármegye házat. A megszépült pecsovicsok padlásra, pinczébe menekültek, de nemsokára betörték a kaput. A tömeg köztáppal árasztotta el a főispán lakosztályát, őt magát és környezését káromolva, halálra keresték. A félholtra vált nemesség pedig pinczében, padlásán szorongva várta sorsát. Szerencsére nagyobb vérontás nem származott a dologból. A kubinszkiak feltörve az ajtókat, egyenként eregették ki a pecsovicsokat, egyiket, másikat jól elpáholták, fegyverét valamennyinek elszedték, aztán sorfalat állva, kidobálták őket az utcára, megésketvén valamennyit, hogy többet kormányparti követre nem szavaznak.

Súlyos sebesülések azonban volt elég Perczel Mór feljegyzése szerint alig volt ember, a ki külön «fájdíjat» ne követelt volna.

A kubinszki-párt «számadás»-ában erre vonatkozólag sok a mulatságos tétel:

«Verekedés közt leíttették Puczolay Balásznak süvegét és többé nem találta, 3 frt 30 kr.»
«Dóme Istvánnak szenvedésért, képét és egyik szemét eldobták követ.»

«Nagynak, Bogay Jánosnak, Gyimóthy Pistának összeropogott ruháért.»

S ifjú Drenovics István simontornyai szűrszabó mester is busásan felszámította annak a két szűrnek az árát, melyet két kajdaci nemesnek ellopott szűre helyett vart közöltsegre.

Persze a megszorongott főispán sietett azonnal Bécsbe, hogy az országra szóló «zendülésről» azonnal jelentést tegyen.

(Folyt. köv.)

MINISZTERVÁLSÁG.

Berczik Árpád vigjátéka. Nemzeti Színház, január 6.

Hálásak lehetünk a mi kedves és rokon-szenves talentumú Berczikünknek azért az enyhületért és jókedvért, melyet nekünk vigjátékával szerzett. Mennél szomorúbb idők járnak, annál becsebb e megenyhülés; mennél kesőbb igazságokat tár föl mosolyogva, annál nagyobb érdeme e pompás humor. Az ő szatirája nem Juvenalis sujtó, haragos gúnyjára emlékeztet, hanem Horatius szelidebb, a frdeségeken mulató szatirára; de azért szókimon-dása semmivel sem kisebb, burkoltabb, érték-telenebb, mint a legsarkastikusabb erkölcsprédikátoré. A politika stréberkedői közé vezet, a hol kicsinyes szenvedélyek főzik ki a közérdek rovására saját boldogulásuk haditervét.

Szemére vetették Berczik Árpádnak, hogy a kitűnő tendenczia mellé s jobb érvényesítése végett nem gondoskodott a kellő eszelekményről s a mi intrika és mese van darabjában, az el van nagyolva. Merőben helytelen és iskolás vád ez, mely meg nem állhat a komoly ítélet előtt. A színház ma már a felnőttek iskolája, nem nagy gyermekek mulatóhelye, a kiknek mese kell, sok látnivaló és sok szerelem. A Goethe direktora még ilyesmivel akarja a színházba csábítani a közönséget; de azóta száz esztendő telt el s nézeteink némileg módosultak. Különösen pedig és régóta sürgetjük, hogy a meg-únt és agyoncsépeelt szerelmi kalandok és házasságtörések helyett az eleven életet, a mindnyájunkat érdekölő nagy kérdéseket, társadalmi közéletünk felölő jelenségeit mutassák meg íróink a színpadról. Másutt már nagyszerű sikerrel tettek kísérletet e téren s a mi drámaíróink még mindig nem szabadultak meg azon franczia színpadi költők hatásától, a kik már a maguk hazájában is divatjukat múlták, színöket vesztették.

Berczik Árpád vidám játéka merész kezdés; de az a közvetlen kapcsolat, mely a nézők és játszó közt az első pillanatban kifejtett, egyetlen és döntő bizonyítéka sikerének. Végre egyszer szakítottunk a rég megunt típusokkal. A szakítás nem viharos és gyökeles; ezt a szerző gyengéd és a hagyományokat tisztelő lelkétől nem is vártuk, nem is kívánhattuk: még mindig van egy kis szerelem, egy kis duzzogás, féltékenység, félreértés a darabban. De mi ez ahhoz a forró levegőhöz képest, melyben miniszterek születnek és miniszterek buknak, a párt-egység bomlik, a frondeurök megkezdik művüket!

És mind e kavarodást nem a komoly politikuskok, hanem az üresfejű kapaszkodók idézik föl, a stréberök, kik ellen a szerző szatirája fordul. Mert nagyot vétett volna az igazság és méltanyosság ellen Berczik, ha kivétel nem ismerő általánosítással egy kalap alá fogja mind a mi országos embereinket, ha követelőző erkölcsbiráskodással szabályt állít föl, mely alól nem

tűr kivételt. Épen abban van e vigjáték ereje, hogy a komoly és tartalmas embereket megkülönbözteti a léhaktól, az önzetleneket az önzőktől, az Ivándyaktól a Feketéktől. S hogy ezt a a finom disztinkciót megteszi, nem tekintve sem jobbra, sem — a mi manapság még nagyobb önmegtartóztatást követel — balra, abban látom műve hatását.

Ez az őszinteség és merészség Berczik nagy érdeme. Kezdesétől új gondolatokat és új problémákat várhatunk. A mese, mint mondtam, mellékes, nincs is gondosan dolgozva, az alakok rajzában is mutatkozik egy-egy fogyatékos, bár a hősnő, a frondeur, az ellenzéki, biztosan, frissen odavetett vázlatok természet után.

A darab tartalma röviden a következő: Répássi minisztert az ellenzék nem szenvedheti és mivel a kisebbség uralmát a szokásjog jóformán szentesítette nálunk, mennie kell. Erre az állásra Ivándy Zsolt (Dezso), a miniszterelnök legbizalmasabb embere, Fekete Bertalant ajánlja. Ő maga is lehetne miniszter, de az ő vágya egészen más: ő jelöltjének hugába, a szép Malvinba (Paulay Erzs) szerelmes, ezt szeretné nőül venni. Fekete felesége, a stréber asszonyok prototípusa, boldogan fogadja Ivándy jó hírét, de a férj épen nem örül neki, mert nem ismer-vén önzetlen barátja érzelmeit, minden igaz ok nélkül a feleségét félti tőle; féltékenységből meghiusítja feleségét és barátja minden lépését, sőt rosakaratu barátai s Pisztráng mama buz-dítására azzal fenyegetődzik, hogy kilép a pártból s ezzel megkísérli egységet. Ez a tisztas asszonyság (Rákosi Szió) halálisan szerelmes a fiába és nagyralátó reménykedéssel minden áron ellenzék politikust akar csinálni belőle, mert ezeztől fél a kormány s az ő szájakat tömi be először. Pisztráng Aladár (Rózsahegy) maga is szeretné elvenni a gazdag Malvint, de a kis lány szíve Ivándy felé hajol. Fekete addig ágal és mozgolódik, míg végre csakugyan hasznára van neki barátja közbenjárása és a miniszterelnök — a nagymogul, mint az elégedetlenek maguk közt nevezik — beszélgetésbe vonja «hossz-szan és melegen». Bertin úr lassanként beleéli magát a miniszterség bűbájos gondolatába, már van programja, sőt lassankint eszméi is akadnak. Az újságok biztos jelöltségéről hoznak hírt, ő már megrendezi a tárczát is, a szép fekete, barna, világoszöld tárczákat, hogy kénye-kedve szerint válogathasson közülük. Barátai is melegen szorongatják kezét s államtitkári hivatottságukat félre alig érthető célzásokban demonstrálják neki. De egyszerre változás áll be: Répássi marad, Feketének pedig be kell érnie a «flastrommal», a miniszterelnök fölkeresi otthonában és azzal vigasztalja, hogy legközelebb. Ő már ezzel is beéri, főként mikor megtudja, hogy Ivándy nem a feleségét, hanem a hugát szereti és meg is kéri. A családott asszonyka fájdalmas gyengédséggel szorítja kezére a világoszöld, de ah, oly üres tárczát.

Az egész bonyodalmat nyilván Edith húsága idézi elő; értjük a nagyságos asszonyt; hogy

jelen czímével nincs megelégedve, az nem szorult magyarázatra; hisz a frizérnéjét is nagyságos asszonynak szólítják; a méltóságos czímnek sincs rá varázsa. *Kegyelmes uram, kegyelmes asszonyom!* ez egészen más; szalonkocsiban utazni, a hatalomban tombolni, protegálni és intrikálni: ez való a modern asszonynak. Gyerek, háztartás, családi élet — neveltség; klub, újságok, politika, — ez való neki.

Csillag Teréz, a társalgás nagy művésznője, Edithől jelentékeny asszonyt csinált, a kinek minden korlátoltsága mellett is van stíljé, lendülete és gyors eszejárása. *Rákosi Szi*di fényes humorról ruhát a föl egy közveszélyes politikai mama mulatságos alakját. Nagyon bájos volt és félénkségében is kedves tehetséget árukt el a kis *Paulay Erzsébet*. *Ligeti* Juliska friss és tüzzel pattant leánya volt. *Gál* Gyula találó színek-

Pedig hát felesleges így elszomorodni, de még búcsút venni is a Városligettől. Mert megvannak annak a maga téli bájai is. Ha fás, erdős részei nem oly nagyszerűek, vadregényesek is, mint például az ilyenkor teljesen elhagyatott Zugliget berkei, de mégis igaz gyönyörűségét találhatja a természetbarát az ő jól ismert fái, bokrai közt is, melyek most zöld lombok helyett ezüstnél csillogóbb zuzmarával vannak borítva. Néha rájuk száll egy-egy fekete varjú, vagy csóka, levernek egy csomó zuzmarát, a mi halk neszszel szállong alá a gyep hótakarójára. Ezek a fekete szárnyasok helyettesítik most a nyár fejei hatyút, mint a fák a zöld leveleket a fehér hó.

De az élénkség, a sürgős-forgás sem szünetel. Igaz, hogy hinták, forgómalok, bábszínházak s más effélék csendes téli álomba merültek, amde azért ugyancsak népes a Városliget, csak hogy a társaság a kavicsos utatról, a fák árnyékából a tó jegére költözött le. Ott rohannak, kanyarognak a

EGYVELEG.

* Az orosz csárna szőrméből készült koronázási ruhája csak 17 latot nyom. A szőrme minden latja 1800 koronába s így az egész ruha 30,600 koronába került.

* A kártya Oroszországban. Hivatalos közlemények szerint a csár birodalmában évenként gyártott játékkártyák értéke 7,920,000 korona. A kártyagyártás monopoliát jótékony négyzetek bírják, melyek abból évenként 6,720,000 korona tiszta hasznót húznak.

* A „japán” szó a kínai „Shi-pon-kue”-ből ered, a mi annyit jelent, mint: „a nap gyökere, vagy a fölkelő nap királysága”.

* A londoni állatkertben 1902 augusztus 6-án született *boa constrictor* (óriási kígyó) jelenleg hat láb s hat hüvelyk hosszú. Szakértők véleménye szerint a kígyó még két évig nőhet.

A NAGY JÉGPÁLYÁRÓL.

A MEZŐGAZDASÁGI MUZEUM ÉPÜLETCSOPORTJA.

RÉSZLET A VÁROSLIGETBŐL, AZ IPARCARNOK ELŐTT.

AZ ALKONY-ÚT A ZUGLIGETBEN.

TÉLI KÉPEK A VÁROSLIGETBŐL ÉS ZUGLIGETBŐL.

kel alkotta meg a kapaszkodó képviselő típusát, s csak itt-ott mutat bohózati vonásokat Fekete Bert színpadán. Diszkrét és urilivándi volt *Dezso József*, groteszk és hatásos *Pisztiráng Rózsahegy*.

A közönség kitűnő kedvben hallgatta végig a jeles előadást és színéről-színre akarta látni a szerzőt, a ki az érdeklődést jó kedvvel s derűvel jutalmazta meg két rövid órára.

Sebestyén Károly.

A VÁROSLIGET TÉLEN.

Sok fővárosi ember fájó szívvel búcsúzik ősszel a kedves Városligettől, elgondolva, hogy hány hosszú hónapon át nem láthatja már ezt a bájos helyet, a hol napi munkája után oly sokat gyönyörködött az ismerős fákban, pompás virágokban, a tavon uszáló hatyúokban, a sétáló tarka tömegekben, a katonazenekar játékában. Mind ennek tavasz végé, addig már csak a kávéházakkal kell megérni!

koresolya-sport nagyszámú kedvelői, vidám, kipirosodott arcokkal s látszik rajtuk, hogy egy cseppet se sajnálják a nyarat. Az immár felépült mezőgazdasági múzeum hóval borított tornyai mintha csodálkozva bámulnának le rájuk: a hallgatagon uszáló hatyúk, pontyok helyett zajos embercsoporthok! Mégis különös dolog!

Lehet, hogy így gondolkoznak a hatyúk is olajkában, ott a tó partján. A pontyok azonban már nem gondolkoznak sehogy, mert még az ősszel, tó lecsapoláskor mind a vásárcsarnokba kerültek s bizonyára mint „szegedi halászlé,” avagy „rácz ponty” fejezték be életpályájukat.

No, de hol fel a kerék talpával, hol alá; az idő kereké forog, meg nem áll. Január után jön a február, majd a márczius, s ez a hónap már nem barátja a jégnek, ellenben kedveli a zöld fűvet és a kék ibolyát. Enyhe szellővel hullámozó vízzé változtatja a sikos jégtükröt, zöld szőnyeget terít ki a fák alá. A nyár-kedvelő népség mind sürribben örvénylik ki gyalog, villanyoson s örömmel keresi fel ősz óta nem látott kedvenc helyeit, a koresolyázók pedig sőhajta csavarjait össze a koresolyásjaját: hej, mikor lesz megint tél!

* Postatakarékpénztári betéte Angliában minden négy ember közül van egynek, Írlandban az ember közül csak egy takaríthat meg valamit.

* Angliában 10,290 választóra jut egy-egy képviselő.

* Belgiumban a halálos ítéleteket azért nem hajtják végre, mivel Lipót király haldokló anyjának megígérte, hogy halálos ítéletet soha sem fog aláírni. A belga törvény a halálra ítélt egyént halottként tekint. Az ily ember nevét, valamint az ellene hozott ítéletet a hóhér a vérpadra szegezi fel, hol azt mindenki elolvashatja, az eltált pedig életfogytiglan börtönbe kerül.

* Wsetin morvaországi városban a hatóság az utczán való dohányzást pénzbírság terhe alatt megtiltotta.

* Hajók száma. Az egész világon ez idő szerint 65,934 vitorlás hajó van használatban, míg a gőzhajók száma csak 30,561.

* A világ legdrágább bőre a zongora billentyűihez használt bőr. A bőr Amerikából kerül Európába, de elkészítésének titkát csak egy amerikai német tímár család bírja.

KORCSOLYÁZÁS A VÁROSLIGETBEN.

Bálterem s jégpálya: sikamlós mind a kettő. Idegen hölgy deréka köré fenni karunkat amott; ismeretlen, vagy alig ismert leánykával, asszonykával összefűződni emitt: régi kíváncsisága az ifjú boldogság e két színhelyének.

Amott a hőben, emitt a fagyban hajt ki a vidám arez rózsája. És zene itt is, zene amott is.

Mit tudja azt a mama, hogy az ő elragadt elragadó Bözsikéje vagy Mariskája miket gondol, miket érez, miket hallgat s miket felel, tánczosa karján lebegve, ott messze valahol a terem túlsó végén?

Am itt, ha veszedelmet sejt a mama, még melléje kerülhet s egy feddő pillantás, egy intó jel még elháríthatja a bajt, ha igazán ettől félti az ő édes, mámorban ringatózó, tudatlan szép gyermekét.

Hanem a nem tánczó, de koresolyázó kis lányt nehezebb őrizni. Szégyenletes a szó, melynek sértő foglalatát hiába származtatják a francziából — „*gardivrozom* a lányomat”. Bántó és megalázó. Német, angol, skandináv, amerikai kisasszonyok mamáitlan járnak a koresolyázótérre s egyéb vigalmakba. Talán csak úgy nevelik magyar leányainkat is, hogy a szüle bátran eresztessék el magában bárhova?

A gerlicze Bözsikét ott röpti magával „Elemér, a sas”. Mama a tóparton tehetetlen tipeg. Aggodalmában szinte fölborzolódna a kalaptollai, akár a — bocsánat! — akár a kotlóse, a ki ruczafákat költött. Mig tyúkumama a tó szélén berzenkedik szorongva, Ruczinka vigan és veszedelem nélkül uszkal a vizen, vagy — csuszkál a fagyon.

Hát megeseik, hogy — főképen ha kezdő, — kiféizamodik a karja, lába talán el is török. De ebből a füzemből, ebből a törésből még kígyógyul. Ha nem szívét érte a baj, oda se neki! S ha mégis: „Elemér, a sas” nem lesz czudar vérese, hogy a megsebzett madárkát szétmarczangolva, vérében ott felejtse.

Sokféle csuszkálnak ma már Budapesten. Ezt a legrégibb sportot számos pályán művelik, jóllehet annyira el nem harapódzott, mint Londonban és Párisban, hogy nyáron is folyik a koresolyázás a „skating ring” padlóján.

Mint van jó és legjobb tánczos, van persze jó és legjobb koresolyás is, a ki nem csupán nyolczast kanyarít ki a jégen, de akár szíve bálványának nevét is elegáns görbuletekben vési beleje vasának éles hegyével. Reméljük, hogy szíve melegen tartósabb helyen van, mint a kemény s hideg lemezen, melyről az első enyhe fuvalat leolvastja.

Koresolyát felecsatolni s megszijjazni egy szép nőnek nyerges, keskeny lábára, szintén velejár a jég szabadalmaival. Sokan persze a csatlós emberre bízzák ezt a fölfegyverkezést, a kitől pedig ah, de hányan váltának meg ezt a szolgálatot, hogy alantias voltából lovagias magasságha emelnék. Akadt is néha itt egy-egy inassá vedlett Henri de Flavigneul, a ki már csak azért is vállalta a szíjjazást, hogy az imádtott asszony lábához borulhasson.

Van, a ki már hajlott korában adja rá magát a koresolyázás mesterségére. Ha Szokratesz hetven évvel kezdte a lantpöngést, Andrassy Gyula gróf sem vallotta kései vállalkozásnak, ha ugyanebben a korban bizakodott rá a jégre. Hiszen sikosabb talajon, a diplomáciáén szerzte meg a hozzávaló ügyességet. Valamint hogy az első koresolya-szaizon végével már versenyt is iringált gyakorlott mesterekkel.

Minden örömeivel csak ritka tél kedveskedik a „jégcsaládnak”, mint nem helyes nyelvérzékkel, de máskülönbön találó rövidséggel nevezte el a koresolyázó egylet egy külön csoportját hazánk egyik dinnyetermelője.

Csak hosszú s kemény fagy váltja ki a sportnak gazdag gyönyöreit. A mikor még bálók is esnek és repül egymás nyomába a csodásan sikló keringő, örült gyorspölka, szabad koresolyázóknak ad normán: szabadúszóknak — való, veszedelmesen délczez mazurka s pihentetőül a negédes négyes. Csak a csárdásba nem mertek még belekapni. Mert ha divatos magyarán járnak, a jég leszakadna alattok.

A mostani télen többször volt már jó a jég s ha minduntalan elolvadt is, talán lehet még

ezután is remény arra, hogy majd újra nyíló párok szikrázó jelmezekben, harsogó zene mellett fognak szerte nyílni a villamos tüzekben tündöklő, gondozott jég tükörén a pavillontól el Hunyad magas faláig.

Forgó János.

HARCZ A FÖLD ALATT.

Nincs az a módja az emberpusztításnak, a mit ne gyakoroltak volna a mostani nagy háborúban. A legmodernebb harczi gépekkel együtt szerepeltek a középkor maradványai, a paizsok, a kézi gránátok, aztán homokos zsákok, drótmetsző-ollók, csapdák, farkasvermek, szétszórt éles üvegdarabok, szeglek s más mindenféle, a mivel csak egymásnak ártani lehet. Folyt a harc ziven és szárazon egyaránt minden módon, minden eszközzel.

De még ez nem volt elég: lekerültek a föld alá is. Nevezetesen Port-Artur ostrománál.

A japánok belátták, hogy a leghősiesebb rohamok is megtörték az erődök falain: a föld alatti ostromra határozották el magukat. Hosszú alagutakat vájtak a föld alatt, sokszor sziklás rétegeken keresztül s úgy közelegettek lassanként a szörnyű erődökhöz. S december hónapban már ily módon ejtették hatalmukba egyik erődöt a másik után. Az oroszok ezt az aknamunkát természetesen igyekeztek megakadályozni. Ha felfedezték a készülő akna irányát, éjjel meglepték a csendben dolgozó japán árkászokat. Berohantak az aknába s ott, mélyen a föld alatt, a bányászvilág világá mellett megkezdődött az iszonyú, kegyetlen harc s megszárták egymást szuronyval, ásóval, csákánnyal; hallatlan elkéséredéssel, kegyelmet se

nem kérve, se nem adva, míg az egyik fél el nem fogott.

Képünk egy ilyen rémséges földalatti vérengzést tüntet fel. Egy orosz önkéntes csapat fedezte meg meglepte az ellenség árkászait, a kiknek még csak idejük sincs puskára kapni, amde annál jobban védik magukat ásoikkal, csákányaikkal. Azonban már érkeznek a fegyveres társak is segítségül s nem sokára vérpatakok csergedeznek az akna fenekén.

KORTES-VILÁG.

— Karezolat. —

Még el se hangzott az összes vármegyék és városok tanácskozó termeiben az új országgyűlést egybehívó királyi szózat, máris szibongó méhasszá változott az egész ország. Megkezdődött a nagy választási mozgalom, a mely ezúttal különösen élénknek, izgalmasnak, sőt tüzesnek ígérkezik.

Hasonló polgári küzdelmek más alkotmányos országokban is vannak, de ebben mi magyarok ugyancsak nem majmoljuk a külföldet, mert közéletünknek alig van jelensége, a mely annyira magán viselné a hamisítatlan nemzeti jelet, mint a képviselőválasztás, a kortes-világ. Ennek nálunk valószínűségei vannak, a melyek a régi követválasztásokban gyökereznek.

Vigan lengenek a háromszínű zászlók ezrei, megjelennek a díszes banderiumok, a rezes banda, a cigány, no meg a kortes, a magyar politikai viaskodásnak ez a tipikus, mondhatni historiai, de mindenképen nélkülözhetetlen alakja. A jó kortes megbecsülhetetlen szolgálatokat tesz, fel is szokik az értéke, a jelöltek úgy versengenek érték, mint a konkurrens színgazgatók a kedvelt primadonnákért.

Persze, ezeknek a munkáját nagyon megnehezíti

A VÁROSLIGETI JÉGPÁLYÁRÓL.

Görö Lajos rajza.

az új választási törvény, a mely szigorú szabályai-val bevágja az útját sok mindennek, a mi régebben ugyanezek korlátlanul járta. Azelőtt elég volt, ha a kortes birta az éjelezést, a beszédet, meg az italt, de bezzeg, most tanulni is kell neki, mert lépten-nyomon belebotlik egy-egy kemény paragrafusba. Ha csak egyszer is el találja véteni, kész a veszedelem, lezuhan a mandátumra a Kuria pallosa.

Csinnyán kell hát bánni az eszem-izommal, válogatásabbnak kell lenni a verbuválás eszközeiben. Hiszen azért a vesztegetés régebben se volt olyan általános, a mint az ellenfelek egymásról beszélni szokták. Az egyenes lelkű, józan észjárású magyar nép mindig bizonyos gyanakodással nézte a túlságosan kedveskedő, a feltűnően bőkezű szavazathajászokat. Többet ér neki a meggyőződésből eredő jó szó, vagy valami kedves emberének a magatartása, buzditása.

Ennek szép, szinte megható példáját szolgáltatta egyik tősgyökeres magyar választókerület valamelyik utóbbi választás alkalmával.

Az egyik jelölt megnyitotta az erszényét és híre járt, hogy a jelölt bizalmi embere ott tanyázik a nagy koreszmában, tele bugyilárral és bizony nem sajnál egy pár tizest azoktól, a kik a kortesek hívására előtte megjelennek és szavazatukat lekötik a jelöltnek.

A kortesek házról-házra jártak, de bizony csak nem akaródzott senkinek elmenni a nagy koreszmába. Az egyik gazda azután nagy faggatásra megmondta az okát is.

— Nem lehet, uram. Mert ha igaz dolog volna, akkor a mi tekintetes főszolgabírónk csinálná.

Es nem adta el a szavazatát egyetlen választó sem. Mehetett az idegen ember szegényszemre oda, a honnan jött.

A rábeszélésnek sem adja meg magát könnyen a magyar. Nem hiába mondanak bennünket politikus nemzetnek, de még a paraszt is szóba áll a jelölttel és néha olyan fogós kérdést ad fel neki, hogy ugyancsak összeszedje magát, ha nem akar csúfot vallani.

Egy régi képviselő beszéli, hogy mikor befejezte nagyszabású programbeszédjét és a nép közé vegyült, egy jóképű gazda ezzel állt előbe:

— Ugyan szépen szavalt a nagyságos úr, az Isten áldja meg érte, hanem mégis még kérdenék valamit.

— Hát csak ki vele, barátom, — biztatja a jelölt. — Hogy van az, hogy még mindig sehogy se vagyunk a némettel?

Egy veszprémi kerületben a pityókos választó odaszól a jelöltnek.

— Nem jól van ez így, uram! Öt heti választás és öt esztendő országgyűlés. Fordítva kéne ennek lenni, uram. Öt esztendő választás és öt heti országgyűlés. Több becülete volna a szegény embernek, az urak meg odabenn kevesebb törvényt csinálnának.

Az ilyesminek most is gyakran ki vannak téve a jelöltek, a kik bizony keserves fáradsággal jutnak ahhoz a bűvös irománnyhoz, a mely őket öt esztendőre ismét nagyságos urakká teszi.

Mindezt most még tetézi a téli fagy, a fűtülő hideg szél. Nem tréfa dolog ilyen időben tíz-husz falut bejárni és lángoló szónoklatokat tartani a szabad ég alatt.

Ezt megcsinálni a választó is, pedig jobban hozzászokott és minden drága hódprémnél biztosabban védi a bunda, meg a báránnyór süveg. És a mit ezek meg nem tennének, majd csak kipótálja az áldott butykos, a melynek talán még sohasem volt olyan fontos szerepe, mint lesz most, ebben az influenzával súlyosított alkotmányos küzdelemben. K. J.

AZ ÚJ OSZTRÁK MINISZTER-ELNÖK.

Ausztria új-évre új miniszteriumot kapott: a lemondott *Körber* miniszterelnök helyébe az uralkodó kinevezte miniszterelnökké báró *Gautsch* Pált s egyuttal a belügyi és igazságügyi miniszteriumok élére is más embereket állított. A többi tárczák vezetői a régiek maradtak.

Az új osztrák miniszterelnök, Frankenthurni báró *Gautsch* Pál, a ki most 54 éves, régi szereplője az osztrák politikanak s egy ízben már miniszterelnök is volt. 1851-ben született hivatalnokai családból. Tanulmányait a Thereziánumban végezte s aztán pénzügyi tisztviselő lett. 1874-ben átlépett a közoktatási miniszteriumba, 1881-ben pedig igazgatója lett a Thereziánumnak. Négy év múlva közoktatási miniszter lett Taaffe miniszteriumában s meg is maradt hivatalában 1893-ig, Taaffe bukásáig. Ez idő alatt számos jelentős reformot kezdeményezett, melyek némelyike nagy és heves vitát támasztott. 1889-ben bárói rangot nyert, lemondása után pedig a Thereziánum kúrá-

BARÓ GAUTSCH PÁL OSZTRÁK MINISZTERELNÖK.

torává nevezetett ki s 1895-ben tagja lett az urakházának.

Badeni kormányalakításakor ismét Gautsch báró lett a közoktatási miniszter s ez időbe eső legfontosabb reformja volt a nőknek az egyetemre való becsatása. 1897-ben, Badeni bukása után miniszterelnökké és belügyminiszterre nevezetett ki. Az lett volna a feladata, hogy az akkori zürzavaros osztrák parlamenti helyzetben, melyet a Badeni-féle nyelvredeletek idéztek elő, valami rendet teremtsen s egyuttal a kiegyezés dolgát is dűlőre juttassa a magyar kormánnyal. Közvetítő szereplése nem sok sikerrel járt, úgy hogy 1898 márciusában, három hónapnál alig hosszabb miniszterelnökség után lemondott. Körülbelül egy év múlva kinevezetett a számvevőszék elnökévé s azóta nem játszott a politikában tényleges szerepet egész mostanáig, mikor az uralkodó bizalma ismét az osztrák kormány élére hívta.

PAP KÁROLY.

1832—1905.

A református egyház egyik legkiválóbb szónokát és munkását vesztette el e héten Pap Károly budapesti ref. lelkesben. Hetvenkét éves korában hirtelen hunyt el a nagytehetségű, komoly, puritán életű, az ékesszólás adományával nagy mértékben megáldott férfi. Még a november 8-iki istentiszteleten együtt volt a hivekkel az egészségesnek s erősnek látszó, alig 60 évet mutató lelkipásztor, kinek szónoklatait 21 éven át oly szeretettel hallgatták, s 11-ikén már koporsójában fektették.

Életrajzi adatai a következők: 1832-ben született Hartán Pestmegyében. Iskoláit Dunapatajon, Halason és Kecskeméten végezte, gyakran részesülve kitünő tanulásiért s jó magaviseletéért stipendiumokban. 1856-ban theologiai vizsgáit letéve, külföldre ment, a hol két évig Hallóban, Utrechtben, Zürichben hallgatta az egyetemet, közben hosszabb körutat is téve Angol- és Franciaországban; 1858-ban hazajött s előbb Báthori Gábor püspök, 1859-ben Fördös Lajos kecskeméti lelkész kaplánja lett. 1860-ban a halasi gimnáziumhoz hívták meg tanárnak, hol latint és görögöt tanított. 1862-ben Török Pál püspök vette maga mellé, ugyanez évben theologiai tanár lett. 1863-ban feleségül vette Török Ilonát, a püspök leányát. 1865-ben gyengélkedése miatt vidékre vándorván, elfogadta a laskói gyülekezet meghívását, a mely baranyai egyházban a nagy reformáció idején annyi kiváló predikátor működött. Itt működött 1874-ig, a mikor Szigetszentmiklósa választották meg lelkipásztornak. 1884-ben Török Pál püspök halála után budapesti lelkész lett. Halála napjáig birva a budapesti ref. polgárság közbecsületét és bizalmát, s mindvégig megtartotta szellemének frissességét s szónoki erejét.

Több munkát is írt. Ismereteseik imakönyvei, melyeket «Esti Harang» és «A vándor útja Istenhez» czímen adott ki. Predikációi egy része «Alkalmi és ünnepi predikációk» s «Kalászkok az élet kenyéréhez» című művekben jelentek meg s nagyon sok van még kiadatlanul kézirat-

ban. Írt több iskolai kézikönyvet, továbbá cikliket és tanulmányokat a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapokba.

Temetése folyó hó 13-ikán délután ment végbe, mely alkalommal a Kalvin-téri templomban Benkő István rákospalotai lelkész tartott megható gyászbeszédet, a Kerepesi-tetőben pedig Máty Lajos esperes mondott szép búcsú-szavakat, a munkás élet után nyugovóra tért lelkipásztor koporsója fölött.

A VALÓDI CSIPKE.

A finom, igazi kézi csipkeverés művészete már rég nem jövedelmező foglalkozás, a vele foglalkozó nők nagyon kevés pénzt keresnek. E mellett nincs is olyan nagy kelete a valódi csipkének, mint valaha, már csak azért is, mert kevesen tudják megfizetni az árát. Hány aszszony teheti, hogy 500 koronát fizessen egy fihu-ért, a melynek szépségét csak a hozzáértő tudja megítélni?

Újabb időben mégis némileg nagyobb lett a csipke-fogyasztás, mint azelőtt. A mit megtett egykor Napoleon, a ki azzal akarta a velencei csipkeverést föllendíteni, hogy udvara hölgyeinek több csipke viselését rendelte el, — azt most szintén megtette egy másik nem kevésbé hatalmas uralkodó: a divat. Embereimkezet óta nem lehetett annyi csipkét látni az elegáns hölgyeken, mint mostanában. Persze, többnyire gépmunka ez a csipke, de a ki pénzzel győzi, szívesen vesz valódi, kézzel vert csipkét is.

A csipkeverés föltalálásáról sokféle legendát beszélnek, a valóság azonban az, hogy a kézi-munkának ezt a művészies nemét nem úgy találták fel, hanem kezdetleges elemekből fejlődött ki. A Földközi-tengermelléki országokban a nők már évezredekkel ezelőtt is készítették valamiféle csipkét s az egyiptomi sziklasírokból is kerültek elő csipke-maradványok. Ezeket többnyire valami szövetség szegélyezésére használták, olyasformán, mint a rojtokat. Olaszországban már a XV. században szélteben használták a csipkét s adatok vannak arra nézve, hogy a velencei és milánói tüvel készült csipke, valamint a genuai és albissolai vert csipke készítése módja Bizanczról, illetőleg a szaracén uralom alatti Sziciliából került oda. Csakhamar ezután megtaláljuk a csipke-készítés művészetét a Nemetal földön.

Franciaországban jóval később gyökerezett meg, s virágzásra csak Colbert fáradozása jutatta. Németországban honos volt már régebben is, de nagy mértékben akkor lendült fel, mikor egy Utmann nevű földbirtokos neje, Borbála a XVI. század közepén egy a protestáns hitre való térése miatt hazájából küldözött brabanti nőtől megtanulta a brabanti csipke készítése módját s aztán megintotta rá a szársországi érezhgyes paraszt nőit. A derek asszony emlékeit még ma is áldja e vidéken a nép s mintegy húsz év előtt érekszobrot állított neki egykori lakóhelyén, Annaberg községben. Nálunk is több vidéken ismeri és üzi a nép a finom csipkekészítést, de csak legújabbban karolták fel az iparművészettel foglalkozó körök hathatósabban. Ma már pl. a halasi vagy a sóvári csipke szelében ismeretes az érdeklődők előtt s versenyezhet bármely hasonló külföldi munkával.

Tekintve, hogy a csipkeverő munkánők igen kevés pénzt kapnak munkájukért s hogy a fölhasznált anyag sem drága, érhetetlen volna a valódi csipke drágasága, ha nem tudnók, hogy a munka rendkívül hosszadalmas és fáradságos volta drágítja meg. Egy elég egyszerű csipke-zsebkendőn egy munkánő eldolgozik nyolcz hónapig, napi tíz órai munkával s ezt tekintve: ára 200—300 korona, nem is sok. Érthető tehát, hogy egy csipke-ruha, a melyet néha fejedelmi hölgyek öltenek magukra, jókora vagyonba kerül. Valamivel durvább munka már nem oly nagyon szaporítlan, ügyes munkánő megkeres vele naponként vagy egy koronát. A legfinomabb munkánál azonban a kereskedő, a ki megrendeli, sokszor rá is fizet, vagyis kénytelen előállítani áron alúl is eladni, hogy csak foglalkoztassa a munkánőket, hogy addig, a míg majd valami nagyobb, jövedelmezőbb megrendelés akad, el ne veszítsék ügyességüket.

JÓKAI MÓR EMLÉKEZETE A PETŐFI-TÁRSASÁG NAGYGYŰLÉSÉN.

A Petőfi-társaság minden esztendőben a Petőfi születésnapját követő első ünnepnapon, január 6-án tartja közgyűlését. Ezúttal a közgyűlést nemrég elhunyt nagy elnöke, *Jókai Mór* emlékének szentelte. Minden, a mi a közgyűlésen elhangzott, Jókait dicsőítette. Az Akadémia dísztermét egészen megtöltötte a közönség.

Herczeg Ferencz elnök megnyitó beszéde volt az első hang Jókai magasztalására, kinek megdicsőült emléke felé fordult a társaság ma, — mondá, — a mikor a társaság az ő halála óta első nyilvános nagygyűlését tartja. Jókai halálával megszűnt a társaság gondtalan aranykora. Az ő alakja tartalmat adott működésének, az erőt, melyet az ő nevének fényessége adott, ezentúl nehéz munkával kell pótolni és erre a munkára gondolt, a mikor az elnöki méltóságot elvállalta, meg arra, hogy Petőfi szelleme mellett Jókai hagyományai fogják megihletni a társaság munkáját. Beszédét e szavakkal végezte: A Társaság égboltján Petőfi szelleme mellett vezérlő csillagként gyulladt ki Jókai emléke. Minden gondolatunk törjön ma feléje a kegyelet szárnyán, minden szavunk hulljon babérlevélként friss sírjára. Ezzel megnyitóm a Petőfi-Társaság nagygyűlését. (Éljenés.)

Szema Tamás titkári jelentése, a melyet nyomtatásban osztottak szét, szintén Jókai halálának szomorú híradásával kezdődik s a társaság lefolyt évi működéséről számol be.

Ábrányi Emil Jókai eszthetikai hatását magasztalta. A magyar ifjúságra nézve kimondhatatlanul drága kincs az a sok nemes illuzió, a melyet Jókai alkotásaiban fálmalozva talál. A fiatalok tovább maradnak fiatalok, ha Jókai beszéléseit olvassák. Ebben a bűvös gyűrűben nem vesz erőt rajtuk a koráértettség, a korai kiábrándulás. De az öregek is nyernek Jókain, sőt többen nyernek, mint az ifjúság. Mert az öregek megfátalodnak, ha nehéz gondjaik, küzdelmeik, csalódásai közepette érintkeznek a Jókai lelkeből sugárzó örökifjúsággal. Úgy kell lenni, hogy egy láthatatlan nemtől ezt a tüneményes embert születése percében az örökifjúság forrásába merítette. Ebből az isteni adományból — Hugo Viktort kivéve — senkinek nem jutott annyi Európa nagy írói közül, mint Jókainak Jókai megmaradt fiatalnak, lelkesnek, a XIX. század végén, és hetvenöt éves korában fantáziájának tüzevel, kedélyének bájos naivitásával lépte át a huszadik század küszöbét.

A hosszantartó tetszénnyilatkozatok után *Sávay* Gyula szavalta el nagy hatással «Jókai emlékezete» című költeményét, melyet apunk más helyén egész terjedelmében közölünk. A tapok elhangzása után *László* Mihály olvasta fel *Műszázth* Kálmánnak «Jókai ősei» című visszaemlékezését. A Jókai név a XVI. században bukkant fel először Barsmegyében. De hogy ezek azonosok lennének a Komárommegyeben később feltűnő ásvai Jókai-családdal, arra nincs adat. Egy hosszú pörökösök révén válnak ismeretkék. Valami nagy vagonot pöröltek fűnél-fűnél, de hasztalan. A család első biztos őse Jókai Sámuel, a ki vitélőül viselkedett Komárom ostrománál. Három fia volt, a kik közül kettő élte őt túl. Ezeknek egyike II. Sámuel, a ki nagyobb vagonot hagyott fiára, III. Sámuelre. Nagyból szerepet egyike sem vitt. III. Sámuel irni olvasni sem tudott, egyetlen szenvedélye a jóslás volt. Fia, József prókator lett, a ki 1812-ben jegyet váltott Pulay Máriaival. Gyermekeik közül az utolsó volt Jókai Mór, a korszorus a kedves, humoros részletekkel élénkített visszaemlékezést nagy tetszéssel fogadta a közönség. *Herczeg* Ferencz elnök még néhány szóval megköszönte a közönség érdeklődését és ezzel a nagygyűlést berekesztette.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Lenkei Henrik: «Új versek»; 1894—1904. Budapest, 1904. A szerző nem annyira az érzések embere, mint inkább a reflexió, az úgynevezett gondolati költszettel művelő legtöbb sikerrel s még a hol a tiszta líra hangját üti is meg, érzése könnyen átmeleg reflexióvá. Életfelfogását a csöndes, visszavonuló megadás jellemzi, bizonyos iróniával nézi a világ folyását, egyébként elmékedését nem annyira mélység, mint a túlzásoktól tartózkodó józanság jellemzi. Képzete nem nagyon szárnyaló, nyelvének is kevés az érze és gazdagsága, ezért gondolatai kifejezésében nem mindig oda talál, a hova céloz. Ez utóbbi hiányait leginkább éreznit ott, a hol pont-ra törekszik. Szereti a példázatok manapság kevéssé művelt műfaját s a szatirában is ügyes. Kötete négy részre van osztva, ezek közül azonban csak az «Egyéim» című ciklus válik erősebben külön a többitől, mert ebben család boldogságát éneklí néha nekimelegedő érzelmességgel. A többi részekben inkább közölökre fordítja szemét s inkább elménkhöz igyekszik szólni, mint szí-

Goszlath fényképe.
PAP KÁROLY BUDAPESTI REF. LELEKESZ.

vünkhöz s tárgyaiban elég változatos is tud lenni. Intelligentiája, izlése, gondolkodásának az ideálok felé forduló irányja általában rokonszenves teszi a verskötetet, mely a Pallas-részvénytársaság nyomdájából került ki s ára 2 korona 50 fillér. Mutatványul a következő versek közülik:

A poéta.

Fecskendezik az utcázt... S a nap száz színre festi
Buzgón ömleszt szét... A hulló harmatot,
Egy két zubbonyos ember... S az út sivatagát im
A vezeték vizét. Egy szivárvány ragyog.

Hejjó! Hejjó! rivall a Mi bájos égi látvány!
Járókelők felé, Hogy bálul a fű!
És mind kitér, ruháját Most a hideg zuhany,
Hogy szenny ne lepje be. A tündérkoszorú!

Csak egy rongyos fücska Nem hallja ő az intést:
Hát ottan meroven, Hő! félreállj! vigyázz!
Tekintete mohón csüng Sem, hogy a kördalló
A hatalmas iven. Nép durván hahotáz.

Hogy porzik szét a légben! Nem érzi: arezul érte
Hogy zúg, hogy sístereg, Most a hideg zuhany,
Majd fátyollá szövedve Csak nézi a szivárványt
Miljő cseppé pereg. Csudálva, boldogan.

S hogy végre hazaindúl S a pincezúgba tér:
Merő fény néki minden, S kéj a száraz kenyér.

Miskolcz város története. II. kötet. Irta dr. *Szendrei* János. Legutóbbi időkben fellendült monografia-írodalmunk örvendetes gazdagodását jelenti Miskolcz város története. Nagy szorgalommal és fáradságtalan utánjárással gyűjtötte össze a szerző az ősrégi városra vonatkozó adatokat és a roppant anyaghalmozat kellő kritikával és szerencsés tapintattal rendezte. A 735 oldalra terjedő nagy kötet Miskolcz történetét az 1000-iki évtől kezdve tárgyalja a XVIII. század végéig; tehát nyolcz századot ölel fel, különös gondallal kiterjeszkedve a lakosság belső életére is. Húsz fejezetre oszlik a könyv, melyet 41 szövegközi képen kívül öt, részben színes képtábla élénkít. A munka egyes részei a nagy közönség részére is érdekes olvasmányt nyújtanak, pl. a török hódoltság, vagy Rákóczi-korbeli történetek, a diósgyőri vár viszontagságai, a boszorkánypörök és sok más egyéb. A szép kiállítású kötet Miskolczon jelent meg s Miskolcz város közönsége adja ki. Ezen kötetben kívül már két kötet jelent meg a monografiából: az 1-ső, mely Miskolcz helyiratát, természeti viszonyai leírását s őstörténetét tartalmazza; s továbbá a 3-ik, mely a jelen 2-ik kötet megelőző okmányokat közöl. Az utolsó kötet a város legújabbkori fejlődését fogja tárgyalni.

A magyar törvényhatóságok jogszabályainak gyűjteménye. V. kötet második fele. Összeállítotték s jegyzetkekké ellátták dr. Kolosváry Sándor és dr. Övári Kelemen. Ez a fel kötet, mely 585 oldalra terjed ép oly gondallal van összeállítva, mint az előző kötetek s a dunántúli törvényhatóságok jogszabályait tartalmazza az eredeti nyelveken: magyarul, nemetül, latinul. A munkát a Magyar Tud. Akadémia adja ki. A most megjelent fél kötet ára 12 korona.

Az őskor mészbetétes díszítési agyagművészete. Irta *Wosinsky* Mór, kiadta a Magyar Tud. Akadémia. A jeles szerző régóta nagy buzgósággal búvárkodik már hazai ősrégészetünk mezején s e téren, kivált Lengyelben végzett ásatásai által nagy érdemeket szerzett. Most búvárkodásának s tanulmányainak eredményéről számol be terjedelmes kötetében, melyben 1447 ábra is foglaltatik. S ez

ábrákból meglepetve látjuk, mily kifejlődött művészeti érzék mutatkozik már a történelem előtti népeknél is, melyeknek még csak nevét sem tudjuk. A régészeti kedvelőkre nézve kiválóan érdekes kötet ára 12 korona.

Makai Emil munkái. A harmadfél év előtt fiatalon elhunyt tehetséges költő összes munkáit két vaskos kötetben összegyűjtve adta ki a Singer és Wolfner czég. Makai kötséghívűl megérdemelte emlékének ezt a kegyetes felújítást; a kilenczvenes évek lyrai költői közt megvan neki a maga helye. Meleg szívű költő volt, kiben megvolt az az adomány, hogy érzéseit csengő, behelzélő formában tudta előadni; ennek is köszönhetette népszerűségét. Könnyedsége néha túlzásba is vitte, felzinességre csábította, de nem egy költeménye van, a mely arra vall, hogy mélyebb megindulásokra is képes volt s ha a sors megengedte volna neki a harmonikus tovább fejlődést s életének fonala nem szakad meg oly korán, a költszetet igazi mélységeihez és magaslathoz közelebb jutott volna. Munkái gyűjteményéhez *Molnár* Géza írt előszót; a két kötet ára 10 korona.

November. Ezen cím alatt adta ki *Danka* István elbeszéléseit, melyeknek tárgyát egyrészt a vidéki társadalmi életből, másrészt a kurucz világából vette. Előadásában van humor, a szerző jellemrajzólképségsnek is adja jeleit. A csinos kiállítású kötet kapható minden könyvkereskedésben. Ára 2 korona.

A mit az éjszaka mesél. Irta *Kovács* Jenő. A kötet, melyhez czímlapot *Hörny* Gyula rajzolt, néhány hangulatos, ábrándos mesét s karcolatot tartalmaz. Megjelent a Lampel-féle könyvkereskedésben, ára 2 korona.

A Magyar Iparművészet, az országos magyar iparművészeti múzeum és iskola s az iparművészeti társulat közlönyének legutóbbi füzeté, mely e kiváló folyóirat hetedik évfolyamát befejezi, szövegében és minden képeiben a saint-louisi világtárlat ismeretével foglalkozik. *Horty* Pál festőművész, a budapesti fővárosi iparrajziskola tanára foglalja egybe tapasztalatait. A kormány kiküldöttje a magyar képzőművészeti kiállítás rendezésére. Dolgozatában szól a kiállításnak főleg ránk vonatkozó tanulságairól s a művészeti iparnak legkülönbözőbb részleteiből közli a legjobbaknak képeit.

Az első amerikai magyar naptár. Amerikai magyarainknak is van már naptárunk «Szabadság Naptár» czímen, melyet a «Szabadság» nagy amerikai magyar lap újévi ajándékkul szánt előfizetőinek, de 50 centért mások is megszerezhetik. A naptár külső kiállítását és tartalmát illetőleg kiállhatja a versenyt az itthoni efféle termékekkel. Közleményei változatosak s tárgyaikra nézve egyformán oszolnak meg a régi és új haza közt. Még a nagyszámú hirdetések is ezt tapasztaljuk s a különféle amerikai ízü hirdetések közt ott találjuk pl. az Aszongya Sándorét is, a ki valódi hazai szívióriummal és törököl pálinkával kívánja a régi honi emlékeket ébren tartani az új hazában. De itálait már nem csapászkén, hanem «szalon»-ban méri. A naptárt *Kohányi* Tihamér szerkesztette s a «Szabadság» nyomdája adta ki, még pedig 25 ezer példányban.

Honti naptár az 1905. évre. A Pongrácz Elemér által szerkesztett naptár sok olvasmánnyal szolgál, még pedig nagybörészt hontmegei vonatkozó dolgokról. A képek összeválogatásánál is ez a szempont volt irányadó. A naptár Ipolyságon jelent meg, ára 1 korona.

Szinyei Merse Pál kiállítása. A Nemzeti Szalonban január 7-ike óta nagy érdeklődéssel nézi a műszerető közönség *Szinyei Merse* Pál festményeinek gyűjteményes kiállítását, mely 96 képből áll. Január 7-ikén délben *Berzevicz* Albert közoktatási miniszter nyitotta meg a kiállítást művészeti életünk számos kitünőségének jelenlétében. A miniszter, a ki felesége társaságában jött, gyönyörködve nézte *Ernst* Lajos igazgató kalauzólása mellett a képeket és meleg elismerését fejezte ki a művészeknek s a Szalon igazgatóságának gratulált szerencsés vállalkozásához.

Király-színház előadásai az Urániában. A Király-színházat annyira lefoglalja a «János vitéz» előadása, hogy másik két betanult újonságára nem kerülhet sor. Ennek következtében *Beothy* László igazgató ideiglenesen kibérelte az *Uránia-színházat* s a személyzet más része január 20-ikától kezdve ott játszik a Király-színház helyárai mellett.

KÖZINTÉZETEK ÉS EGYLETEK.

A Magyar Tud. Akadémia január 9-iki ülésén báró *Radvány*ky Béla tiszteleti tag elnököt, s *Téglás* Gábor olvasta föl «Deczebál dák király végső menedékárai» című tanulmányát. A Téglás kutatásai azt bizonyítják, hogy Deczebál végső menedék helye egy körülbelül húsz kilométernyi magasságú hegyhátat foglalt el s hogy az erősség őt, több gyűrűvel védett emeletesen épített várból állott. A rómaiak s a dákok élet-halálharcának lefolyását Téglás a római

FÖLDALATTI HARCZ EGY JAPÁN AKNÁBAN, PORT-ARTUR OSTROMÁNÁL.

Trájannus-ozsop képei nyomán magyarázza s ez egybevág az általa megtalált várak helyrajzi és más viszonyaival. Deczeből még ebből a vasgyűrűből is, miután erősségeit a rómaiak egyenként megvívák, megtudott menekülni; de végül is meg kellett ölnie magát, hogy ne kerüljön római fogságba.

A Magyar Földrajzi Társaság január 12-iki ülésén ifj. dr. Erődi Béla, dr. Erődi Béla tankertleli főigazgató és jeles orientalista fia tartott felolvasást *Hollandia gazdasági életéről*. Ifj. dr. Erődi Béla, ki tanulmányai befejezése után hosszabb időt töltött Hollandiában, főleg az ország észak-keleti részében levő lápvídek kultúráját ismertette, a hol a tengeri vizek kiszáritásával nagy területű és kitűnő termőföldhöz jutottak. Hollandia gazdaságilag több egymástól lényegesen különböző területre oszlik, s ott mindenütt intenzív gazdálkodás folyik. A nagy birtokok ismeretlenek egy 50 hektár területű birtok már a nagyobbak közé tartozik. A föl-olvasó érdekesen szót az Enkhuisen és Hoorn közötti intenzív zöldéstermelésről, az ország tehenészetéről és a tejtermékek feldolgozásáról. Majd ismertette a Haarlem-től Leidenig elterülő vidék virágtermesztését, a delfti nagy ipartelepeket, a halászatot, mely az országnak egyik főtermelési ága; a kereskedelem lebonyolítására szolgáló közlekedési eszközökről, a csatorna hálózatról, a kikötők berendezéséről és Hollandia vasúti politikájáról, foglalkozván a gazdasági politikával is végül bemutatta a delfti ipartelepeken Van Marken munkás-jóléti intézményeinek mintaszert berendezését. Az előadást tetszéssel fogadták.

Szépművészeti Múzeum. A városi Szépművészeti Múzeumban már megkezdették a metszatosztály berendezésének munkálatait. Az osztály a palota földszintjén van és a nagy kiállítási tereméből, a könyvtárteremből, három kisebb tereméből és egy laboratóriumból áll, a hol a tisztítási munkálatokat fogják végezni. Az egész berendezés a legmodernebb stílusban készült. A munkálatokat ebben az évben teljesen elvégzik s akkor nyomban átadják az Országos Képtár gazdag metszetgyűjteményét a múzeumba.

MI UJSÁG?

József főherceg betegségről nagyon komor hírek érkeztek Fiuméből egész héten. Szorongó fájdalommal várták az ország minden részében a jobboldal vigasztaló híreit, de ezek elmaradtak. A nagy beteg mellett vannak állandóan Klotild főhercegnő, József Ágost főherceg és neje Augustina főhercegnő, Margit főhercegnő, Thurn-Taxis herceg neje, ki férjével érkezett Fiuméba. Január 10-ikén a főherceg állapota válságosra fordult.

A válságot elősegítette, hogy a főherceg nem fogad el ételt, nem bír kellőképpen táplálkozni, ereje pedig fogy. Dr. Kiszelyk udvari orvos reggel és este jelentéseket adott ki. A január 12-ikén este kiadott jelentés nagy megdöbbenést okozott, mert így szólt: „Az apáthikus hangulat növekedése és a táplálko-

zás esőkenése mellett a beteg erőállapota kevésbé kielégítő.” Delután a betegnél megjelent Unterauer udvari tanácsos, de a főherceg nem ismerte meg. A beteg e napon már alig bírt mozdulni ágyában. Öntudata gyakorlatilag elborult és beszéde zavaros lett. Kívánságait csak hosszas kérdőzökössé tudták meg tőle s ezekre látható erőlködéssel adja meg a nehezen érthető feleleteket. Olykor, mikor rövid időre eszméltre tér, zavaros tekintettel nézett maga körül. Január 12-ikén delután Vilmos német császár, Károly román király és Ferdinánd bolgár fejedelem érdeklődtek sürgönyileg a beteg állapota felől. Az uralkodóknak nyomban ment távirati válasz. X. Pius pápától távirat érkezett, amelyben a pápa áldását küldi a nagybeteg főhercegre.

A választási mozgalmak. Az országgyűlés be-
rekesztése, az új választásokra való készülődés nagyon kiforgatta a tél rendes képe, falun, városban egyaránt. Sőt a magános pusztaikon is, mert bizonyos, hogy a zászló, a toll, manifestum és kortes ide megaladják az utat. Az idén — legalább január hónapot érve — nem is a Nap az uralkodó planéta, — hiába mondja a kalendárium, — hanem a kortes; mellék planéták pedig a toll, zászló, plakát, míg a régi fő planéta: a kulacs sajnos, eltűnt, vagy legalább csak mint tizedrangú csillag pislog a választási firmamentum rejtett zugaiban. Hanem aztán a zászlók, tollak, nyomtatványok annál bőségszerűbb mértékben lepik el az országot, jut belőlük mindenhol, mint a szállingoló hó. Még a legkisebb vidéki vasúti állomások is, ha meg sem áll a vonat, ledobnak egy-egy nagy csomót, s pár óra múlva már az alszói, felszói olvasó körben a polgári kaszinóban ott olvassák a lelkes szavakat, a zászlók pedig ott lobognak a háztetőkön. A fővárosban külön teherszállító kocsi hordozzák szét a tenérek zászlót, a plakátokat pedig egész szervezett dandárok ragasztják a falakra. Annál sürűbben, mennél hevesebbnek ígérkezik a harc a kertületben. Különösen a Terézváros vörösödik a plakátoktól. Valóságos plakát háború, mely napról napra nagy kitarással megújul. Ha egy sort elpusztítanak a más politikai meggyőződésű rikkancsok és inasok, avagy rendszeres házmesterek pár óra múlva új plakátok lépnek az elhullottak helyébe. De még ha sértetlenek maradnának is, mindig kerül a választó bizottságoknak újabb és újabb elmondani valójuk, a mit az idén, kivétel nélkül vörös plakátok szeret tudni adni valamennyi párt intéző bizottsága. Valami új találmány anilin festékkel vörösfestett plakátok ezek. Ha az ember nézi a reggeli órákban, a palotasorok falainak alsó része végtől végig vérvörös színben uszlik. Jön aztán a boszus házmester vizes ronggyal, cseberrel, lezátja a kellő rafinériával odaragasztott plakátot, le is kaparja, az anilin rögtön beszívja magát egész vörösségével a kőbe, a malterbe, s ott marad nyoma vörösen. A mosogató víz pedig az aszfalt sodorja a vérvörösséget és a fekete-szürke aszfalt vörösebbé lesz, mint Port-Artur környéke.

Csokonai százados ünnepe. A debreczeni Csokonai kör választmányja a január 29-ikére kitűzött országos jelentőségű százados Csokonai-ünnepet a politikai mozgalmak miatt május 20-ra és 21-re halasztotta.

Jubileumok a pénzügyminiszteriumban. A pénzügyminiszteriumban legközelebb két jubileum lesz. Január 15-ikén telik be tíz éve, hogy Lukács László miniszter e tisztséget átvette, február ötödikén pedig Graenzstein Béla államtitkár, a miniszter helyettese, üli meg államtitkársága tizedik évfordulóját. A pénzügyminiszterium hivatalnokai kara mindkét jubileumot megüli.

Nyugalomba vonuló és új egyetemi tanárok. A budapesti tudomány-egyetemnek a mostani iskolai év első felének letelével három érdemes tanára megy nyugalomba, az egyetemnek és tudományának dísze és javára szolgáló munkásság után. Vámbéry Armin, a nagynevű orientalista 1863 óta tanította a keleti nyelveket és irodalmakat, s 1870-ben nevezték ki rendes tanárnak. Határa Péter 1866 óta a sémi nyelvek tanára, s irodalmi munkássága is becses. Dr. Bakody Tivadar, az orvostudományi karnak tanára 1873 óta. Mind a hárman elhagyni készülnek a katedrát. Gyulai Pál már másfél év előtt vonult nyugalomba a magyar irodalomtörténet tanszékéről. Az így megüresedett tanszék most töltötték be, kinevezvén dr. Széchy Károlyt, a kolozsvári egyetem rendes tanárát, s a miniszter egyúttal egy második magyar irodalomtörténeti tanszék is szervezett, melyre dr. Riedl Frigyes budapesti főiskolai tanár nevezetett ki. Mindkét tudós irodalmi munkássága révén a Tud. Akadémiának is tagja. Kinevezte továbbá a király dr. Schafer Ferenc műegyetemi magántanárt, főgeológus és bányatanácsost a budapesti egyetem üresedésben levő ásvány- és földtani tanszék nyilvános rendes tanárává.

A Könyves Kálmán magyar műkiadó társaság. Míg Párisnak, Londonnak, Berlinnek, Münchennek nevezetességei közé tartoznak a világhírű műkereskedések is, Budapestnek nem volt olyan műintézménye, amely a magyar művészet alkotásait művészi sokszorosításban a nagy közönség közkincsévé teszi, amely értékes kiállításokat rendez, a magyar művészetet a külföldnek is közvetíti. Újabb időben a „Könyves Kálmán” társaságának sikerült ezt a hiányt pótolni. Műkereskedése szelvényes ismeretes és híre a magyar művészet és kultúra becsületét öregbíti. Nagyszerű kiállításokat rendezett magyar művészeti alkotásokból Lipcsében, Münchenben, Hamburgban, Drezdában, Berlinben. Budapesti kiállításai terméiben, melyeket időnként teljesen újja alakít át, minden esztendőben egész sor képzőművészeti tárlatot rendez s e tárlatokon a „Könyves Kálmán” lehetővé teszi a művészet kedvelőinek, hogy eredeti képeket és szobrokat részletesen vásárolhassanak. A magyar festészet és szobrászat java alkotásait kitűnő művészeti másolatokban terjeszti. Kiszorítja a művészeti olajnyomatot, közkinccsé teszi a művészetet, módot, ösztökélést adott a magyar grafikai művészetnek, hogy erejüket kifejtsék. Azzal, hogy legkiválóbb termékeit, a sikerült másolatokat is részletesen adja, lehetővé teszi a szegényebbeknek is, hogy otthonát a művészet alkotásaival díszítse. Az iparművészet fejlesztése és népszerűsítése is a feladatai körébe tartozik. Képekkel a külföldön is becsületet szerznek a magyar iparművészetnek. A „Könyves Kálmán” művészetiunk régebbi nagyjait, újabb kitűnő művelőit egyforma gondossággal viszi be a magyar otthonba. A „Könyves Kálmán” kiállítási csarnoka, üzleti termet, raktárát, nagy műhelyeit is elsőrangú látványosságok, úgy hogy a „Könyves Kálmán” ma már e tekintetben is méltón sorakozik a külföld nagy hírű műintézményei közé.

A farsangi vigalmakat a jogász ifjúság bálya nyitotta meg a fővárosban, a régi időkbeli híres jogászokból. Most is előkelő közönséget és sok fiatal lányt vonzott a Vigadó fényárban úszó termeibe, január 7-én este. A jogászbálynak ezúttal is meg volt az a hagyományos tulajdonsága, hogy egy sereg szép leány benne bálozott először nyilvánosan. A frakkok fekete özönöbe katonai egyenruha is bőven keveredett. A táncrend hamuszíni kirokobil-bórból készült női pénztrece volt, külsején a bál manócsok monogramjával. — A másik szintén régi jóhírű ifjúsági bált, a *medikus bált* január 28-ikán tartják a Royalban. A *Honi bál* (február 1-én a Vigadóban) a magyaros kőbél fog uralkodni az idén is, és 10 pár járja a kőmagyart és palotás táncot. A jövedelmet jótékony célokra fordítják. A *jurista bált* február 25-ikén nagy fényvel tartják meg az Operában a Budapesti felállítandó Mátyás-szobor alap javára.

Új változó csillag. Ó-Gyallán a magyar királyi asztrofizikai observatóriumban Tass Antal observátor az év első napjaiban az Androméda-csillag-képen igen érdekes változó-csillagot fedezett fel, amely a nagyon rövid periódusú Algol-típushoz tartozik. Fényének változása oly gyorsan történik, hogy egy óra husz perc alatt egy egész és hat tized fény-nagyság-különbséget mutat. Bővebb vizsgálatok még hiányoznak.

Városi lövész-klub czimmez egy új sportegyesület alakult a belvárosban, melynek czélja a cél-lövészet, a harcászati és sportlövészet minden

nemének gyakorlása, a társadalom s az ifjúság körében való terjesztése. A klub gyakorló helyül a városi lövészklub, a királyi kaszinó (Ferenciek tere 3.) levő Városi lövészklub választotta, melyet tagjai bármilyen elengedéssel használhatnak. Lövészmeztől a klub egy kiváló szakembert, Lakatos Károlyt, a jótollu író és ornithológust nyerte meg, kinek szakszerű vezetésével a legkomolyabb előtréningben részesülhetnek a klub tagjai a nagy cél-lövő versenyekre. Azonkívül több versenyt és díjlövészetet is fog rendezni a klub.

A vakok munkájának pártfogolása. A budapesti „Vakokat Gyámoltó Országos Egyesület” a Hungária-körút 16. számú házában foglalkoztató műhelyt tart fenn, a hol a vak gyermekeket olyan munkára tanítja, amely látás nélkül is megtanulhatnak. Az egyesület kéri a közönséget, méltassza figyelmére a vakok munkáját, amely mindenki számára kiáll a versenyt bármilyen más, hasonló munkával. A műhelyben székeket is javítanak, a Kaplony-utca 3. és Király-utca 72. számú házban levő raktárakban pedig fenn vannak székek és kefék felrakva.

x. Deisinger Fratelli küld Fiuméből, Budapestről (Andrássy-ut 9 és kir. bérpal.) vagy Triesztből 4/5 kg. Kubakávét 14,25 koronáért.

HALÁLOZÁSOK.

MICHEL LUJZA, a híres anarchista nő, meghalt január 9-ikén Marseilleben, a hol azóta lakott, mióta Londonból visszatért Franciaországba. Férjének is ritkaság az az erély és lelkesedés, melyvel Michel Lujza hirdette előbb a szocialista, később a kommunista és az anarchista elveket. Igazgatásait száműzetést, börtönt szenvedett, örültek házába is csukták, de erélyét, elszántságát mindez nem törte meg. Angolországban élt sokáig s csak pár év előtt tért vissza hazájába. Az utóbbi években megöregedett s keveset lehetett hallani róla, egyszer már halála híre is jött. Halálakor 69 éves volt.

Elhunytak még a legközelebbi napokban: Nyáregyházi NYÁR SÁNDOR szolgálaton kívüli cs. és kir. huszárkapitány, gömöri egyházmegyei tanácsbíró. János és Pálfa közönségek egyházi főgondnoka, 72 éves korában Pilisen. — GÖNCZY SÁNDOR kir. tanácsos, nyug. kir. törvényszéki bíró, volt 48-as honvéddadnagy, 80 éves korában Beregszászon. — STAND FERENCZ nyug. törvényszéki bíró, régi honvéddadnagy, 87 éves korában Egerben. — KOMÁROMI SZABÓ JÁNOS volt 48–49-iki honvéddadnagy, Bereg vármegye nyug. főpénztárnoka, 80 éves korában Beregszászon. — CSUKILLA JÓZSEF 48-as honvéd, 85 éves korában Szepesolaszban. — JANKOVICS ANTAL nyug. járásbírószáki írnok, 48-as honvéd, 80 éves korában Baanban. — RUDOLVICS PÉTER régi honvéd, nyug. erdőőr, 83 éves, Hegyesd közönségben. — SZABÓ MIHÁLY nyug. bírósági végrehajtó, 48-as honvéddadnagy, 74 éves korában Fehérvármegyében. — SESZTINA LAJOS, Debreczen város kiváló érdemű polgára, nagy vaskereskedő, Münchén Aurd apósa, 82 éves korában, 1. ebrezenben. — TELEGYI LÁSZLÓ, a fővárosi iparjajiskola tanára, ki ez állásában két évtizednél tovább működött, 44 éves korában Budapestben. — UJ KÁROLY dr. ügyvéd, a muraszombati takarékpénztár igazgató-igazgató, 34 éves korában Muraszombathban. — LUKÁCS ÁGOSTON gyógyszerész, földbirtokos, 89 éves korában Abonyban. — SZIRMAY PÁL 81 éves korában Báj közönségben. — FÉNYES MÓRICZ, a sárréti takarékpénztár igazgatója Berettyó-Ujfaluban. — HUSZÁR KÁROLY volt debreczeni nagykereskedő, 62 éves korában Debreczenben. — LOSCHAY ARÉLY fővárosi tanító, 36 éves korában. — UJHEGYI BÉLA nyug. csendőrnagy, Nagyváradon. — GULÁCSY LAJOS mérnök, 68 éves korában Budapestben. — IFJ. BRANSZKY ANTAL posta- és távirat számellenőr, a kit fővárosi sportkörökben is ösmertek, Budapestben. — KASSAY GYULA beregszászi adóhivatali ellenőr, 50 éves korában Beregszászon. — KRUGER JÁNOS kultuszminiszteri számtanácsos, 48 éves korában Budapestben. — GEDERT JÁNOS r. kath. kántortanító 29 éves korában Páty közönségben.

Öz. tőpárnai PRÓKAY ISTVÁNNÉ báróné, szül. nádasdi Nádasdy Anna grófné, 86 éves korában Pécelen, Acsan a családi sirbálótá temették el. — Dr. BALINTHER HUOSZÉ, szül. Hancke Paula, kassai jogakadémiai tanár neje, Lussini-Piccolóban. — ÖZV. OKRUCZKY TAMÁS, szül. Szentmihályi Cecília, 80 éves korában Budapestben. — ÖZV. PALLA GUSZTÁV, szül. Kornuth Emma, 81 éves korában Ceglédén. — JANCsó GÉZÁ, szül. Kralovszky Ida, 53 éves korában Nagy-Kállóban. — Bessenyei MAGYAR GYULÁNÉ szül. Bieliczky Amália, a „Hazánk” dolgozó társának felesége, Budapestben. — HAAS IDA, Lónyay Stefánia grófnének sok év óta felolvasónője, 51 éves korában Bécsben, s kóporsójára a grófnő ily felirattal koszorút küldött: „Legjobb barátomnak — Stefánia”. — ÖZV. LEITHNER MIHÁLYNÉ szül. Dubovszky Emma, 85 éves korában Káld-Báránodon, s holttestét Székesfehérvárra vitték.

Szerkesztői üzenetek.

Eger, D. A. A hadifoglyok tartásának és ellátásának költségeit a vesztés fél tartozik viselni, kinek azokat a békeidőben megállapított hadi költségekbe beszámítják. Németországnak a párisi békekötés után a francziák e czímen több millió frankot fizettek, mely összeget az öt milliárd hál kárpótlásba nem számítottak be.

Pécs, S. A. Németországnak Kelet-Ázsiában elfoglalt ügyvezető „Véd-területe” a múlt évi költségvetés szerint 34 millióba került a nélkül, hogy eddig egy fillért is jövedelmezett volna.

Miskolc, H. G. A szultán konyháiban naponta négyezer ember számára főznek; az angol királyi udvartartás Londonban ezerkétszáz embert lát el ebéddel, a bécsi udvari konyha átlag kétszáz embert.

Novemberben. Igen fogatottak a verselés s mondanivalója szines olyan, a mi érdekes volna.

a. a. a. A monda kissé homályosan van elmondva, nem lehet kitűnő belőle, mi lett a leányval. A nyelvben különben akad egy-két jó fordulat.

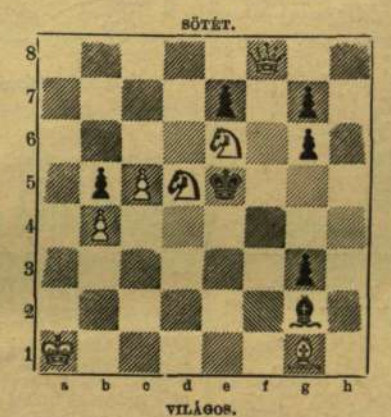
Tárogatók. A dal. Csinosan versel, a nyelvben is van egy kis szín és hangulat, igazi érdeklődést kelteni még se tud. Az első versben sok szóval meglehetősen keveset mond, a másik még hozzá zavaros is.

Ahhoz mért lesz az itélet. A hűtlen szerelem áldozata stb. Teljesen értetlen dolgok versei mind, akad bennük izléstelen, értelmetlenség, magyartalanság, sőt még nyelvtani hiba is, — csak éppen a költsézetnek nincs bennük egy szikrája sem.

Nem közölhetők tovább: Gyenge az én szívem. A feledés. Semmi sem jobb az előbbiekénél, — az én világom. Atom. Konvencionális dolgokat mond el dadogó nyelven s verseléssel. — Bárd. Remény. Kegyetlenül döcögős hexameterek. Búcsi dr. . . . házról. Nagyon zavaros, szentimentális áradozás.

SAKKJÁTEK.

2415. számú feladvány. Berger J.-tól.

Világos indul s a negyedik lépésre matot mond.

A 2401. számú feladvány megfejtése Möller F.-től.

Világos	Sötét	Világos.	a.	Sötét
1. He4—e5	Kd5—d4 (a)	1. . . .	Kd5—e6 (b)	
2. Ve8—c3	Kd4—c3	2. . . .	Kd5—e6	t. sz.
3. Fe7—f6 mat.		3. V. v. F. mat.		

b.	c.
1. . . . b6—e5 (c)	1. . . . Kd5—e6
2. Ve8—c5	2. Ve8—d7

Helyesen fejtették meg: Budapest: K. J. és F. H. — Andorfi S. — Kovács J. — Csomonyán: Németh Péter. — Bakony-Szentlászlón: Szabó J. — Farkas: Kintzig R. — A pesti sakk-bör.

Hibagazítás: A multheti 2414. sz. Gérecz-féle feladványban h6-on világos Vezér áll.

KEPTALÁNY.

A „Vasárnapi Ujság” 1904. évi 52. számában közölt képtalányokat megfejtették:

A hédervári kaszinó, Kisközségi Olvasókör, Lupkovics Ida, Schalkházy-kávéház, Balogh József, Szécsy Ferencné, dr. Kormóczy Zoltán, Szentkirályi Albertné, Edvi Illés Balázs, Patek A. Béla, Balogh Armin, Nyársik Agnes, Szauer Betti, Szalay Gyula, Hanke Adám, Aldor Bertalan, Sajószentpéteri Kaszinó, Hor-

váth Böske, Nagy Sándor, Bolgár Béla, Lévy Lajosné, Rezik Albert, gróf Degenfeld Sándor, Bálint Ferenc, G. Gersowitz Gyuláné, Tabajdy József, Anspitz Aladár, Máder Etelka, Morgenstern Ignác, Szuhay Emil, Rappay Ignác, Vályi Gyuláné, Ludányi Bay Ferenc, ifj. Endre Antal, ifj. Dárkó Akos, Macher Lászlóné, öz. Karsay Lajosné, Nezsideri Polgári Kaszinó, Szabó Lajos, Jankó Sándor, Kriszianich Béla, Czéh Sándor, Szentkirályi Tóth Gyula, dr. Kovács Sándor, Fialka Erzsébet, Pinter Gusztáv, Grosz Sándor, dr. Mihály Imre, a Bélyei Polgári Olvasó Egylet, Irsa Ferenc, Ambrus Ilona, Rakovszky Márta, Dr. Saigethy Elemér, Bély Mihály, Papp Szász Lajosné, Vadasi Ferenc, Bertényi D., Kőrösy Lajos, Köszeghy István, H. Nagy Elek, Nussbaum Ilona, öz. Egyh Elek, Gohstovits Károly, Bozsénik Béláné, Kónya Miklós, Matéka József, Ferenczy Emil, Bartholomeusz Adél, Komendy Mihály, Szegeő László, Csöndi Polgári Kör, az Pperjesi Társadalmi Egylet, Fekete István, Kühne Adolf, Kiss Gyuláné, Füleki Kovács Gyula, Montz Ferenc, öz. Freysing István, Biki Ferenc, a Báro Eötvös József Kollégium ifjúsága, Pizyilla Jenő, Munkácsy Etel, Lithay Erzsébet, Ferenc Samu, Fennsey Pongrácz, B. Halász Margit, Szűcs Bertalan, Leporis Dénes, Czikó Sándor, Leyrer Tivadar, Juriaskay Dezső, Halász Imre, Csányi Róza, H. Fekete Péter, Danielisz Bertalan, Baresay Józsefné, Moskovitz Menyhért.

Azokat, kik a megfejtést beküldötték, de nevük a fenti névsorban nem foglaltatik, kérjük, küldjék be újra a megfejtéseket, mivel az újrát nagy postai forgalomban levelük esetleg eltévedhetett. A megfejtéseket és a nyertesek nevét jövő számunkban közöljük.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Szerkesztési iroda: Budapest, IV., Kaplony-utca 9.

Salvator Természetes vasmentes Lithion-forrás.
Kütn hatása: vese-, hólyag-, rheuma- és köszvénybántalmaknál, vizeleti nehézségeknél, osztorbetegségeknek a legelső és emésztési szervek hurutainál. 10346
Budapest, főraktár Edecskuty L. urnál.

ST. HUBERTUS a legjobb likőr
BRAUN TESVÉREK-NEL cégtulajdonos belatini Braun Géza
BUDAPESTEN,
a legrégibb magyar likőrgyárban készült.
(Alapítva 1830-ben.)
Kapható a finomabb fűszer- és osemeg-kereskedésekben.

GERŐ ADOLF főh. ndv. szállító ortop. cipész-mest.
Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 4.
Ajánlja kézziményeit 10592
fájós lábakra.
Specialista anatóm. mód szerint kidolgozott gyermekcipőben.

Választási zászlók és jelvények
arcképpel vagy anélkül legjobb és legszebb kivitelben En, gel A HUNGÁRIA zászlógyárban, Budapest-Gróf Károlyi-utca 28. szám. kapható. — Árjegyzék ingyen és bérmentve. 10577
Sürgőnyezim: Hungária zászlógyár.

Legkedveltebb, legkülön-
tesebb arcképző és szépség-
szerek a
KRIEGER-ÉLE
AKÁCIA-CRÉME 2 K.
AKÁCIA-POUDER 1.
Kapható a gyógyszerárakban.
Főraktár:
Korona-gyógyszertár
Budapest, Kálvin-tér.

